

RADIO EXPRES

N° 36
4 SEPT. 1924.

Gaat met uw club naar de Vliegvelden der
K. L. M. Schiphol bij Amsterdam en Waalhaven
bij Rotterdam. Korte vluchten f 7.50 per persoon

20
CENT.

Firma W. BOOSMAN,

Warmoesstraat 97, Amsterdam. -- Tel. 9103 N.

Instrumentmaker der Kon. Ned. Marine.

Opperlicht 1836.

"WATMEL", fijnregelbare roosterlek-weerstand van 0,5 tot 5 megohms f 1.90, franco toezending na ontvangst van postwissel à f 2.05.

PRIMAIRE ontvanger voor telefonie en telegrafie zonder lamp en spoelen, gemonteerd op eboniëten frontplaat van f 47.50.

SECONDAIRE ontvanger vanaf f 90.—

GENERAL RADIO condensatoren en transformatoren.

MURDOCK condensatoren en weerstanden.

RADION knoppen en schalen.

DUBILIER rooster en blokocondensatoren.

HART & HEGEMANN Radio materiaal.

PHILIPS, S. F. B. en TELEFUNKEN lampen.

"TRANSFORMA" Laagfrequent en Hoogspannings-transformatoren.

"TRANSFORMA" Honingraatspoelen.

VELE Radio Amateurs laden thans hunne accu's met gelijkrichters, doch WEINIGE gebruiken goede gelijkrichters.

Een omwenteling is thans gekomen door Philips' nieuwste creatie n.l.

Philips' Gelijkrichter.

Thans kunt ge zonder eenig toezicht Uwe accu's laden, ze worden automatisch op constante stroomsterkte gehouden.

Vele dankbetuigingen kwamen in.

Prijs f 48.—.

LEVERING UIT VOORRAAD.

110 en 220 Volt.

BESTEL ONMIDDELIJK!

CH. VELTHUISEN

Oude Molstraat 18 — Tel. 12412 — Anno 1891

DEN HAAG.

TELEFUNKEN Thoriumlampen.

Type RE 83 - Duitse voet

Type RE 89 - Franse voet

Gloeispanning: ca. 2,5 Volt

Gloeistroom: " 0,2 Amp.

Anodestroom: 10 mA.

Anodespanning: 50-100 Volt

Radio-Expres No. 28 schrijft: Wij zijn bezig met het bovengenoemde nieuwe lampentype ontvangproeven te doen, die ons reeds overtuigd hebben van het belang der verhoogde emissie vooral voor eindversterking.

SIEMENS & HALSKE A. G.,
Afd. Telefunken.
Telefoon 11850.

Filiale 's-Gravenhage.
Huygenspark 38-39.
Interc. letters E.

PRIJSVERLAGING N. R. W. SPOELEN.

Op kartonnen binnenring, ongemonteerd f 5.50

" " " , gem. m. zaagsn. steker " 15.50

" " " , " " blad. " 17.50

" eboniëten " , ongemonteerd " 9.—

" " " , gem. m. zaagsn. steker " 19.—

" " " , " " blad. " 21.—

NED. RADIOWERKEN DOORN.

Als gij van Uw Radio-toestel

werkelijk genieten wilt zorg dan dat gij niet herhaaldelijk links en rechts maar geld verspilt.

Wendt voor Radio-Artikelen U tot een vertrouwd adres.

Wendt U tot TERWAL, Ceintuurbaan.

Dat verzekert U succes.

N. V. Handelsvereniging v.h. L. TERWAL.

AMSTERDAM, CEINTURBAAN 254.

ROTTERDAM, VAN BRAKELSTRAAT 20.

HAARLEM, KLEINE HOUTSTRAAT 37

EEN GOEDE SPOELHOUDER

moet voldoen aan de volgende eischen:

Zachte, gemakkelijke beweging zonder schokken, hetgeen voor afstemming, vooral van korte golven, van zeer veel belang is; hefboom, waardoor aanraken der spoelen niet noodig is, mogen niet in geleidend verband staan met de spoelen; contactoverbrenging moet niet geschieden door soepele snoertjes, welke spoedig afbreken of slordig zijn, ook niet door wrijvende veeren, welke op de contacten zwart worden en daardoor slecht genereeren of afslaan der lamp veroorzaken; ook slijten deze veeren spoedig en breken af.

Onze spoelhouder met kogelagers voldoet aan deze eischen!

Bestelt nog beden! Levering omgand uit voorraad.

Prijs op eboniëten f 7.50.

Zonder eboniëten f 6.—.

Veerstraat 13. Firma H. MULDER. Tel. 640. BUSSUM.

DE MEEST MODERNE ONTVANGINRICHTING.

Lorenz-ontvanger type B L met een meetbereik van 250-4000 M. en groot model luidspreker.

Eenvoudige
Bediening

Betrouwbaar
Fabrikaat

VERKRIJGBAAR DOOR DEN BONAFIDEN RADIOHANDEL.

VRAAGT OFFERTE.

BEZOEKT ONZE MONSTERKAMER.

C. E. B. LAAN VAN MEERDervoort 30 — TEL. 35277 — DEN HAAG.

RADIO-EXPRES

WEEKBLAD VOOR RADIO-TELEGRAFIE EN -TELEFONIE

OFFICIEEL ORGAAN VAN
DE NED. VER. VOOR RADIO-TELEGRAFIE.
REDACTEUR: J. CORVER.

UITGAVE VAN N. VEENSTRA,
LAAN VAN MEERDERVOORT 30, DEN HAAG.
TELEFOON 32112.

DIT BLAD VERSCHIJNT IEDEREN DONDERDAG.

De abonnementsprijs bedraagt, bij vooruitbetaling, f.3.— per halfjaar voor het binnenland en f.5.— voor het buitenland, per postwissel in te zenden aan het bureau van Radio-Expres, Laan van Meerdervoort 30, den Haag. — Losse nummers f.0.20 per stuk.
Correspondentie, zowel voor Administratie als Redactie, gelieve men te zenden aan het adres: Laan van Meerdervoort 30, 's-Gravenhage.
Het auteursrecht op den volledige inhoud van dit blad wordt voorbehouden volgens de Wet op het Auteursrecht van 23 September 1912, Staatsblad n° 308.

Het dreigende spook.

In een politiek blad werd dezer dagen dringend stemming gemaakt voor een belasting op antennes.

Het dagblad „De Rotterdammer”, dat door banden van geestverwantschap is verbonden met onzen huidige minister van Financiën, den heer Colijn, schreef het volgende:

„De toestand van 's lands financiën dwingt tot allerlei drukkende maatregelen, die in normalen tijd overbodig en onverantwoordelijk zouden zijn.

De groote kunst van het financieel beleid onzer regeering bestaat hierin, dat ze zorg voor een sluitend budget, met dien verstande, dat zooveel mogelijk vitale belangen van ons volk daarbij ontzien worden.

Zonder dat de redelijkheid ontbreken mag, komen vóór alles die dingen, die gerekend mogen worden tot de luxe, voor zwaardere belastingen in aanmerking.

Waar dit zoo is, gelooven we, dat er geen bezwaar bestaan kan tegen een belasting op de radio. De buitengewone vlucht, die de draadtooze in de laatste twee, drie jaar genomen heeft en de uitbreiding die ze vermoedelijk nog nemen zal, waarborgt het lucratieve er van.

Afgedacht nog van bijzondere buitenkansjes (redevoeringen van bekende en gevierde sprekers enz.) verschaft de radio aan de bezitters van ontvangtoestellen zóóveel genoeg (en ook voordeel), dat ze denkkelijk tegen een jaarlijksche belasting van zeg tien gulden per antenne geen bezwaar zullen maken.

En 's lands kas zal er wel bij varen”.

De lezing van dit stukje laat een ietwat bitteren smaak achter.

Hoe lang is er al over gepraat of er bij de Nederlandsche amateurs 6 of 10 gulden per jaar af zou kunnen om uit zulk een heffing een tip-top Omroep te bekostigen?

En nu wordt ons verteld, dat we er „denkelijk” wel geen bezwaar tegen zullen hebben, zoo iets als tien gulden per jaar te dokken, waarvoor we... niets zouden krijgen, niets dan het besef, dat het „in normalen tijd overbodig en onverantwoordelijk” zou zijn, deze brandschatting van ons te vragen, maar dat men er nu zoo goed een stukje van het financieel wanbeleid van vele jaren mee kan dekken!

Neen, die roeping die bij ons wordt verondersteld, om aan 's lands regeering tien gulden op te brengen voor al hetgeen zij niet voor ons doet, die bestaat heelemaal niet! Laat men ons liever eens vertellen hoe het met de zendvergunningen staat.

En wat dat optreden van bekende en gevierde sprekers voor de radio betreft, voor wie dat een buitenkansje is, voor de sprekers of voor de hoorders, dat weten we nog zoo net niet.

Maar dat „voordeel”, dat we van onze antennes hebben, daar zouden we wel eens wat meer van willen hooren. Zeker, er zijn personen en instellingen, die om voordeelswille een installatie hebben. Dat zijn de abonné's op beurs- en persdienst. Maar van hen wordt reeds een soort belasting geheven. De Ver. voor den Effectenhandel betaalt voor haar uitzending een jaarlijksch bedrag voor elk toestel

van een aangeslotene aan den beursdienst. Ten slotte betaalt de aangeslotene dat zelf. Hij behoeft om zijn voordeel toch niet twee maal belast te worden?

En al de andere luisteraars? De „Rotterdammer” weet 't wel: voor al die anderen is de radio een luxe en die moeten uit dien hoofde betalen. Als men een stok zoekt... De eene betaalt omdat hij uit de zaak voordeel trekt en de ander omdat hij er géén voordeel uit trekt, daar het liefhebberij is. Prachtige argumentatie is dat.

We moeten dit onverkwikkelijke vuiltje aan de lucht intusschen in het oog houden.

In Nederland, waar de radio-amateur minder vrijheden kan verkrijgen voor zijn experimenten dan in bijna alle cultuurlanden, in Nederland, waar een algemeene Omroep alleen op beperkte schaal door giften en gaven in het leven kan worden gehouden en waar de aldus onderhouden stations dan nog uurgeld aan den Staat moeten betalen, in Nederland roept men uit de partij van den minister van Financiën om belasting, ook van de luisteraars. Het gevaarlijke daarvan is, dat het geheel in de lijn der overheid ligt!

Wij zouden hun, die in de groeiende radio-beweging enkel maar het mogelijke belastingobject zien — dat tusschen haakjes wel eens heel erg kon tegenvallen! — met aandrang de lezing willen aanbevelen van ons artikel „Omroep en wereldeconomie” (R.-E. no. 34). Kan men in elk geval niet

rustig laten groeien, wat in ons land uit zich zelf is opgeschoten?

Het spijt ons, dat we in dit opzicht niet wat geruster kunnen zijn.

Bartel en Sijmen, past op je zakken!

DE AMATEUR-POSITIE IN AMERIKA.

Wij citeeren hieronder een en ander uit een artikel in QST van de hand van Dr. A. Hoyt Taylor, Superintendent, Radio Division U. S. Naval Research Laboratory.

„De radio-ingenieurs van de Marine hebben met de grootste belangstelling de verbazende ontwikkeling van kortegolf-verkeer gevolgd, waartoe de amateurs van dit land voor zoo'n overgroot deel hebben bijgedragen en die het beste bewijs levert van de vooruitstrevendheid, vindingrijkheid en volhardendheid van den amateur.

De meesten van ons in dit Laboratorium zijn vroeger amateurs geweest.... en we voelen dat we in vele opzichten nog steeds amateurs zijn. *Daarom zijn we even trotsch op de resultaten, bereikt door amateurs van dit land, als op de onze.*”

Even verder lezen we:

„Die geest van samenwerking hield met het eindigen van den oorlog niet op. Ik heb honderden brieven van amateurs uit zoowat 42 verschillende staten die met ons samenwerkten...”

Betreffende de genomen kortegolf-proeven zegt Dr. A. Hoyt Taylor:

„Slechts voor korten tijd, d.w.z. in de laatste paar maanden, hebben we met amateurs gewerkt, onder de roepletters N K F....

Nogmaals hebben de amateurs hun mooie neiging tot samenwerken getoond en we hebben met een groot aantal van hen gewerkt zoowel overdag als na zons-*ondergang wat ons tot een groot nut is geweest....*”

Even verder lezen we:

„Wij voelen dat amateur-zenders in een positie zijn waarin ze niet alleen schitterend met ons kunnen samenwerken, *maar ons ook uitstekende adviezen kunnen geven, op grond van hun langdurige ondervinding....* en als wij van onzen kant zekere ondervindingen, die voor amateurs van belang zijn, kunnen publiceren, zullen we dat ook niet laten.”

Betreffende storingen, veroorzaakt door officieel diensten zegt Dr. A. Hoyt Taylor:

„Wij hebben reeds verscheidene honderdduizenden dollars uitgegeven (om de storingen op te heffen) en zijn nog in twijfel of we wel de beste oplossing gevonden hebben, speciaal voor de stations met grootste energiën.

Ik wensch den amateurs te verzekeren,

dat we zooveel als ons mogelijk is, ons best doen en we hopen zeer spoedig belangrijke verbeteringen te bereiken.”

Betreffende de kortegolf proeven zegt Dr. Hoyt Taylor nog:

„Wij zouden het zeer op prijs stellen indien de amateurs onze roepletters wilden „loggen” (noteeren), wanneer we gehoord worden op amateur-golflengten, of op nog korter golf.”

Wij vestigen de aandacht op de uitdrukking „amateur-golflengten” (amateur wavelengths), gebruikt door een marine-autoriteit. Zóó is in Amerika de verhouding tusschen den amateur en de overheid!

Wij herinneren eraan dat deze zelfde Dr. Hoyt Taylor indertijd P C I I om diens samenwerking verzocht heeft, hetgeen naar we vermoeden, in duigen is gevallen door de inbeslagname van diens toestellen, die nu nog steeds niet teruggegeven zijn.

DE NEDERLANDSCHE OMROEP-STATIONS.

Nu in den laatsten tijd meermalen geschreven werd over de Nederlandsche omroepstations, waarbij toevallig ook de naam Kerkrade genoemd werd, wil ik ook mijn ondervinding hieromtrent weergeven. Daar ik verscheidene jaren reeds in Kerkrade geëxperimenteerd heb, kan ik van eenige ondervinding spreken.

Voorop zij dan gesteld, dat ik het met den heer Corten volstrekt niet eens ben. Onze beide Nederlandsche omroepstations worden door mij nog al aardig op den luidspreker ontvangen. Echter één ding moet me van het hart; den Haag is toch niet meer wat hij eenige maanden geleden was; mijns inziens laat de modulatie te wenschen over. Waar het aan ligt, wensch ik, als leek, niet te beoordeelen, maar het feit bestaat. Hilversum is echter beter; zijn modulatie is in één woord subliem, en ik ben er dan ook van overtuigd, dat, als de energie wat opgevoerd kon worden, Hilversum een der beste stations is, die bestaan! Dit bleek vooral bij het Eucharistisch Congres. Door alle huisgenooten werd elk woord overduidelijk verstaan en ieder stond verwonderd over de prachtige overbrenging.

Laat ik er nu echter bijvoegen, dat deze resultaten zijn verkregen met een eerste klas Fransch toestel met 5 lampen. Wel niet elke doorsnee amateur zal hier over beschikken, en ik kan me dan ook voorstellen dat verschillende luisteraars hier in het zuiden, onze Nederlandsche stations te zwak, of niet ontvangen.

Als we eens een vasten Nederlandschen omroep krijgen, wat we allen van harte hopen, dient zeker de energie verhoogd te

worden. Wanneer we als minimumeisch stellen, dat onze Nederlandsche stations, ook op de verst verwijderde uiteinden van ons land, met 4 lampen op den luidspreker flink hard doorkomen, dan meen ik, dat dit toch niet overdreven is. En zoover zijn we nog niet.

t. i. s.

Kerkrade.

J. H. HABETS.

* * *

In den laatsten tijd werden in de advertentiekolommen van „Radio-Expres” verschillende rapporten gepubliceerd, waarin P C G G zeer geroemd werd. We kunnen ons moeilijk voorstellen hoe dit mogelijk is, daar hier ter plaatse (Kampen) dit station, wat modulatie betreft buitengewoon slecht is. Wat sterkte betreft kunnen we niet anders dan tevreden zijn. Daarentegen komt de muziek verschrikkelijk vervormd door.

De draaggolf is trillend hoewel dit in den laatsten tijd wel iets verbeterd is. Ook is de machinetoon hinderlijk. Het is werkelijk betreurenswaardig dat de schitterende Kurhaus-concerten zoo verminkt worden. We zullen in 't midden laten waaraan dit alles te wijten is, daar hier toch al genoeg over werd geschreven.

Wij hebben nog geen enkel amateur gesproken noch uit Kampen, noch uit andere plaatsen, die P C G G goed ontvingt. We hebben eens op een avond toen wij voor de zooveelste maal probeerden te bespeuren of de zender iets verbeterd was, den heer Idz. hooren tellen: „1600 gulden.... 1700 gulden.... tot, wij meenen 2600 gulden toe. Ons inziens ware dit beter besteed tot verbetering van den zender, inplaats van voor de Kurhaus-concerten, waarvan de uitzending door P C G G toch op z'n minst niet mooi is te noemen. Hopende dat P C G G zijn ouden naam nog eens weer mag herstellen, teekenen wij:

Kampen.

B. J. ECKHARDT.
H. J. OVERWEG.
K. H. v. RAALTE.
M. J. MEYER.

Bij het laatste schrijven willen wij aantekenen, dat wij zelf zoowel in den Haag als op vrij grooten afstand van den Haag constateerden, dat P C G G in den allerlaatsten tijd veel in kwaliteit was verbeterd. De overkomst der dansmuziek van de Sonoraband was zelfs zeer goed te noemen. De overbrenging der Kurhausmuziek bleef lijden onder de hinderlijksterke zaal-echo. Een en ander toont aan, dat men hetgeen in het resultaat minder mooi was, niet uitsluitend aan den zender ten laste mag leggen.

DE TELEFONIE VAN P C H.

Twee in Duitschland woonachtige Nederlanders, die daar clandestien hun ontvangproeven doen, schrijven ons het volgende: Naar aanleiding van het vele geschrijf over den omroep van P C H ter gelegenheid van de mobilisatieherdenking willen wij gaarne, hoewel wat laat, nog een duit in 't zakje doen. Het komt ons voor alsof de ontvangst van P C H maar matig beoordeeld werd in Holland. Dit bevreedt ons zeer, aangezien wij hier, op ongeveer 350 K.M. afstand op den 31en Juli P C H zeer goed ontvangen hebben. Gebruikt werd een eigengebouwde 3-lamps ontvanger (Koomans plus 1 lamp i.f.), Philips' dubbelroosterlampen D. VI en als antenne een binnendraadje van ongeveer 20 meter lengte. Als aarde deed de waterleiding dienst. De geluidsterkte was in dit geval grooter dan die van 5 X X, die hier toch al zeer luid doorkomt. De modulatie stond bij die van 2 L O niets achter. Het gesproken woord en ook het Wilhelmus kwamen prachtig door. Zelfs het spreken der heeren onderling was zoo niet verstaanbaar, dan toch duidelijk hoorbaar. Zelfs zonder antenne en met den aarddraad aan de antenneaansluiting op het toestel was P C H nog goed te volgen. Ook van den wisselstroombronntoon hadden wij in het geheel geen last.

Zou op de vele klagers het spreekwoord van den schaatsenrijder en de slechte schaatsen niet van toepassing zijn?

HEROPENING VAN DEN N S F-OMROEP.

Zoals uit de programma's blijkt, heeft de Ned. Seintoestellen-Fabriek te Hilversum haren omroep hervat, hetgeen vele luisteraars een genoegen zal doen.

ONDER DE NULLIJN

HOE HIJ DE EERSTE MAAL MORSE-TEEKENS HOORDE.

Onlangs luisterde ik met eenige vrienden naar de muziek van 2 L O, overgebracht door 5 X X en hielden wij na afloop hiervan een praatje over den enormen vooruitgang der Radio-techniek.

„Ja" zei een hunner, „er is tegenwoordig geen kunst meer aan, om iets verstaanbaars uit den aether te halen, je draait maar even aan je condensator, prutst wat aan je spoelen en je hebt muziek. Dat was voor eenige jaren anders, en als jullie tijd hebt, zal ik je eens vertellen, hoe ik voor het eerst met de draadloze kennis maakte".

Wij schikten allen wat hij, en hij begon:

„Ik had voor enkele jaren een kennis, die nogal studie van de Radio-techniek gemaakt had. Op zekeren dag, kwam hij tot de conclusie, dat hij ook wel zoo'n toestel kon maken, en jawel, op een goeden dag ga ik voorbij, en zag ik een paar ijzerdraden boven zijn dak hangen.

Ik vond dat natuurlijk een vreemd verschijnsel, en ging dan ook eens spoedig kijken, wat dat moest beduiden, daar ik dacht, dat het een bliksemafleider, of wel een hangmat moest worden. Voor het eerste, zoowel als het laatste doel vond ik, dat ze wat hoog hingen, en dit zei ik dan ook tegen hem. Had je dat gezicht moeten zien. „Een bliksemafleider, een hangmat!" zei hij verachtelijk, „man, je bent

DRAADLOOZE CARICATUREN.

GULLIVER IN HET LAND DER DWERGEN.

5 X X.

De „Wireless World" meldt, dat het vrij zeker is, dat de Engelsche Postmaster General definitief vergunning zal geven voor het werken van een omroepstation ter sterkte van 5 X X.

Van een tijdelijke verschijning beloofd dit dus een blijvende vriend te worden.

De opstelling te Chelmsford op het terrein der Marconi-werkplaatsen, was echter slechts tijdelijk en de Engelsche

Omroep Mij. zoekt nu naar een definitieve plaats. De „Wireless World" meent dat men eigenlijk al vrijwel heeft besloten, het station in één der Londensche voorsteden te plaatsen en 2 L O op te heffen.

Tegen dat plan wordt van de zijde der „W. W." en vele harer lezers bezwaar gemaakt. Een station als 5 X X stoort in zijn naaste omgeving op vrijwel alle golven en verhindert het luisteren naar iets anders. Daarom wordt betoogd, dat hoe ingenomen men overigens ook is met de praestaties, men het liever in een weinig

niet snik. Die draden vormen een antenne voor ontvangst van draadloze telegrafie!"

„Oh" zei ik, „Ja, ja, een antenne, jawel" maar, nu wist ik nog evenveel, of liever, even weinig als eerst.

„Als het geheel klaar is, moet je maar eens komen luisteren" verzocht hij mij, „dan zal je een en ander wel beter begrijpen".

Eenigen tijd daarna, besloot ik hem maar eens een visite te maken, dan kon ik z'n werk eens bewonderen.

„Zoo" zei hij „ben je daar", kom maar mee, dan zal je ze eens hooren seinen, het toestel werkt prachtig".

Wij gingen naar boven, en daar zag ik, op een tafeltje, dat tegen het traphekje stond, het „toestel". Op het tafeltje

bevolkte streek in het centrum des lands geplaatst zag.

Volgens een officieel bericht zijn we intusschen zoo ver nog niet, dat de blijvende exploitatie van een Omroepstation ter sterkte van 5 X X door de autoriteiten zou zijn toegestaan. Wel is een vergunning verleend om de proefuitzending door 5 X X voort te zetten in afwachting van de beslissing over het verzoek der Omroep-Mij, om een definitief station te mogen bouwen.

WAT ER IN DEN ETHER WAS.

De heer A. Schreyer, den Haag, schrijft: Donderdagavond 26 dezer na het sluitingsuur van de Engelsche Omroepstations zocht ik nog even op de korte golven en hoorde in eens mooie zuivere muziek op pl.m. 400 meter. Ik wachtte even en hoorde duidelijk verstaanbaar afroepen: Parioti. Roma, een oogenblik later: il Trovatore. De modulatie en sterkte is even mooi als 2 LO, alles kwam met 1 H F en 2 L F krachtig en zuiver uit den luidspreker (toevallig hielden zich de scheepjes wat kalm en waren er zeer weinig luchtstoringen). Klokslag kwart voor één stopte dit station.

n.l. waren een paar rollen aangebracht, met draad omwonden, waarover een koperen plaatje in lengte richting heen en weer geschoven kon worden, dan was er nog een stukje erts en een koptelefoon, en ik meen ook nog een paar batterijtjes.

Een en ander was met dunne draadjes aaneen gebonden.

M'n kennis zette de telefoon op, begon de koperen plaatjes heen en weer te schuiven, verplaatste wel vijftig maal den draad, welke op het stukje erts rustte en sprak ten laatste: „nu seinen ze, moet je maar hooren”.

Ik kreeg nu op mijn beurt de telefoon op en luisterde met gespannen aandacht, doch hoorde niets. M'n vriend begon weer te schuiven, doch ik hoorde nog niets. „Kerel” riep hij ten laatste: „hoor je nu

Overigens komt het mij voor, dat diverse Duitsche stations hun energie verhoogd hebben, ik hoor ze althans belangrijk sterker, meestal is de muziek krachtiger dan het gesproken woord.

De heer E. R. A. de Bree te den Haag meldt: Dinsdagavond 26 Aug. werkte ik op de korte golf met 4-lamps toestel (vario syst.) en zolder antenne 6 draden.

Om half twaalf hoorde ik op \pm 400 M. een station dat steeds begon met: „Argentinië”. Is dit inderdaad Argentinië? \pm 2 uur hoorde ik 8 Amerikaansche stations (muziek) en „News”, waarvan een zelfs op luidspreker.

Kunt u mij soms ook inlichten omtrent de roepletters en speeltijden? Den vorigen dag \pm 7 uur hoorde ik „Moskwa” en een Italiaansch station. Ook hiervan vernam ik gaarne of dit Moskou was, zoo mogelijk ook de gollengte en de speeltijd. Indien mogelijk ook die van Weenen.

Wij beschikken niet over de gegevens om deze vragen met zekerheid te beantwoorden. Misschien zijn er lezers, die er meer van weten.

De heer P. van Waegeningh te Maasricht schrijft:

Naar aanleiding van de vraag van den heer de Beer in R.-E. no. 35 over de gehoorde stations deel ik u mede dat ik ook een zeer zwak Duitsch station op 2000 M. heb gehoord, doch geen naam heb hooren noemen.

Wat betreft het station op 650 M. kan ik zeggen, dat dit het Zwitsersche station Zürich is, dat nu iederen avond \pm 8.50 met zijn concerten begint.

De heer M. J. Bisschops te Kerkrade wijst erop, dat Berlijn Voxhaus op 500 meter den laatsten tijd veel sterker is geworden, nu sterkte van 2 LO. Hij vraagt of dit ook het Duitsche station kan zijn, in ons vorig no. vermeld door den heer L. de Beer, ofschoon die als gollengte 650 meter opgaaf.

nog niets! luister je wel goed!” Ik deed nu m'n oogen dicht, en concentreerde al m'n aandacht op de koptelefoon.

Na zoo eenige oogenblikken gespannen geluisterd te hebben, hoorde ik plotseling zeer sterk:

Bom, bomberdebom, bom, bom bom”.

Verheugd deed ik m'n oogen weer open en zei: „nu hoor ik ze goed seinen hoor, het is enorm sterk, je hebt een reuze-toestel!”

M'n vriend trok evenwel een boos gezicht en zei: „maak nu alsjeblieft geen grapjes, 't is toch al mooi genoeg”.

„Waarom, wat bedoel je?” vroeg ik verwonderd.

„Dan moet je maar eens onder aan de trap kijken”, zei hij.

Ik keek op de aangegeven plaats en,

KORTE-GOLF-NIEUWS.

De heer Williams te Holyhead meldt aan de „Wireless World”, dat hij op gollengte tusschen 30 en 38 meter de volgende Amerikaansche amateurs heeft gehoord: 1 C Q K, 2 A D U, 1 X M, 1 X W en 2 U A V. Zij zijn sterker dan de deelnemers aan de proeven op langere golven in de wintermaanden.

De eigenaren van het Engelsche amateurstation 6 J Z, de heeren Vyvyan en Brown, melden dat zij in Juli al de kortegolf-proeven van F L hebben kunnen volgen, op 115, 75, 50 en 25 meter, waarbij de F-proeven plaats hadden met een in eigen gollengte aangestooten antenne en de H-proeven met een in een harmonische trilling slingerende antenne. Bij 50 meter waren beide methoden gelijk. Overigens was de verhouding van F tot H omgekeerd evenredig met de gollengten. De dagsterkte was geringer dan de nachtsterkte en de sterkte was grooter als er méér luchtstoringen waren.

Een Deensch amateur, die herhaaldelijk met Engelschen correspondeerde, is tot 12 gulden boete en verbeurdverklaring zijner toestellen veroordeeld.

VONKJES.

Volgens de Preangerbode is de overname van den Telefunken-machinezender op den Malabar door het Indische Gouvernement te verwachten.

De kerkelijke autoriteiten in Silezië hebben het verspreiden van preeken langs draadloozen weg verboden.

De Zwitsersche minister Haab heeft te Zürich een draadloos telefonisch zendstation geopend. Het station werkt met

stel je m'n ontuchtering voor; daar onder aan de trap lag een der afstemspoelen, welke ik, naar m'n vriend vertelde, met m'n elleboog van het tafeltje had gestooten, en die dus de trap afgerold was. Hierbij had hij natuurlijk telkens een trede geraakt en het was dit geluid, wat ik voor morse-teekens gehouden had.

Het was eerst geruimen tijd later, eer ik m'n vrind weer met een ernstig gezicht kon vragen: „werkt je toestel al goed?”

Hardinxveld, 24 Aug. 1924.

G. C. WEPPELMAN Sr.

een energie van 500 watt. De gesprekken werden in Engeland goed verstaan. De vrees, dat de Alpen een bemoeilijking zouden vormen voor het spreken naar het Zuiden, is ongegrond gebleken.

Uit Washington wordt bericht, dat de minister van Handel, Hoover, tegen 30 Sept. a.s. een nationale radioconferentie heeft bijeengeroepen ter bespreking van een betere regeling van de draadloze telegrafie en telefonie.

Vermoedelijk worden Engelsche passagiersschepen met meer dan 10 reddingbooten, 1 Juli 1925 verplicht er minstens één met draadloze uit te rusten en bij meer dan 15 reddingbooten minstens één motorsloep met draadloze te hebben.

De Amerikaanse amateur Gouraud te Parijs tracht daar een Engelsch-Fransch-Amerikaansche radioclub te stichten. De prins van Wales zou bereid zijn, eerelid te worden.

In de maand, volgende op de opening van het Omroepstation te Liverpool, werden daar 4300 nieuwe amateursvergunningen uitgereikt.

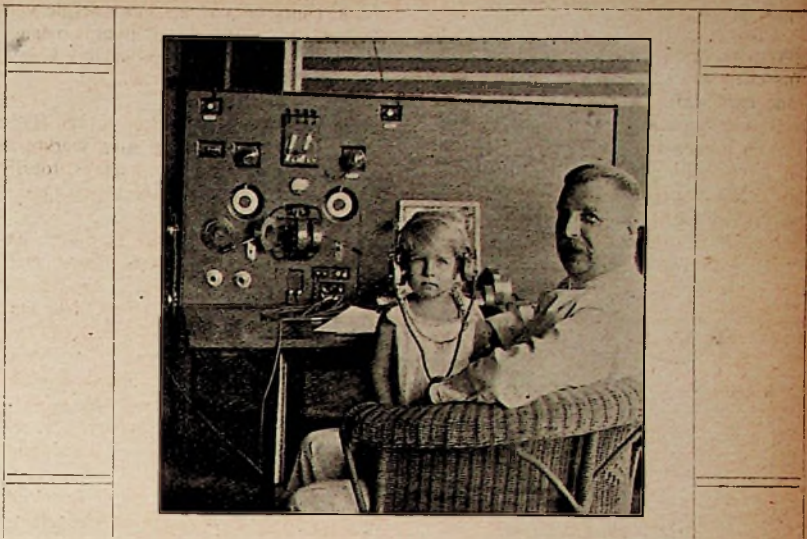
De Canadeesche staatsspoor heeft een aantal wagens met draadloze ontvangers uitgerust.

ESPERANTO ALS INTERNATIONALE TAAL VOOR RADIO-DOELEINDEN.

De „American Radio Relay League” heeft zich sedert eenigen tijd beziggehouden met het vraagstuk van een internationale taal ten behoeve van de Radiotelefonie. In een in de laatste dagen van Juli gehouden vergadering heeft deze vereeniging, die wel de befangrikste, thans bestaande organisatie van radio-amateurs is, besloten aan den Internationalen Bond van Radio-amateurs officieel aan te bevelen, het Esperanto als Internationale Radio-taal aan te nemen.

DE DRAADLOOZE OP DE BRITISH EMPIRE EXHIBITION TE WEMBLEY.

Op deze tentoonstelling is, aan de Noordzijde van het z.g. Palace of Engineering, een vrij belangrijke plaats aan onze wetenschappelijke sport ingeruimd. Ingeruimd is eigenlijk het woord niet, omdat de meeste groote maatschappijen de radiotoestellen exposeeren als één van hun producten, (in 't gebouwtje van de General Electric staan bijv. de toe-

HET AMATEURLEVEN IN NED.-INDIE.

Hierbij een foto van één onzer Indische abonné's. Hij schrijft ons, dat hij zijn toestel geheel samenstelde uit onderdeelen van de Firma Verseveldt. En hij besluit aldus: „Hoewel ver van de vereeniging leef ik toch mee en het spijt mij, dat ik

daarginds niet mee kan doen. Doch „Radio-Expres” vergoedt veel in deze binnenlanden van Indië en ik zal blij zijn als ook voor ons eens de tijd aanbreken zal, dat het idiote luisterverbod zal zijn opgeheven.”

stellen tusschen een lift en een elektrische keuken), zoodat het geheel voor den radio-amateur weinig overzichtelijk is.

Langs den wand van de Hall vinden wij aan deze zijde de stands van de minder bekende fabrieken, met kleine toestellen, onderdeelen en grondstoffen, en ik zag daarbij weinig bijzonders, behalve dan een soort combinatie van stekerpunten, sterkerbus, lampvoetje, stud etc., dat den naam droeg van „The thing with 159 uses”.

Meer naar het midden hadden de grotere zaken hun stands, en ik begon bij de Sterling Telephone Cy., die behalve telefoons, (waaronder een aardige dames-koptelefoon, die vóór 't hoofd gehouden wordt), ook toestellen maakt, en zelfs zeer moderne, zooals power

amplifiers, reflex circuits etc. Zoo zag ik er een prachtig reflex toestel, waarin voor driemaal hoog-, en tweemaal laagfrequentversterking dezelfde drie lampen werden gebruikt, met een kristal als detector. Bovenop het kastje van Chineesch lakwerk stond een opvouwbaar raam met een kompas en een draaiknop erbij. Tegen handeffect en andere capaciteitsinvloeden was een even radicaal als afdoend middel gebruikt, nl. een stalen frontplaat. Het heeft ongetwijfeld op

eboniet voor, dat 't niet breekbaar is, maar voor den amateur lijkt het mij lastig te bewerken en veel moeilijkheden met de isolatie met zich te brengen.

De lampen zaten bij deze toestellen in de „anti-vibration valve holder”, een lampvoetje in een gummi-spons, dat voor

amateurs niet moeilijk na te maken is, en van veel nut moet zijn bij miniwatt-lampen, waarbij mechanische invloeden mij veel hinderlijker bleken dan bij gewone. De meeste toestellen op de tentoonstelling (ook die van Sterling), waren trouwens van „dull-emitters”

voorzien, en in 't bovengenoemde reflex-toestel zat een knop, die door 't sluiten van het deurtje automatisch de lampen uitdraait, omdat men ze vrijwel niet ziet branden.

Van Sterling kwam ik bij de Mullard Valve Co., een stand vol lampen, van de oudste tot de nieuwste, en van de vingerdikke Wecovalve met haar platina-gloeidraad (f 21.—!) tot de laatste 5 K.W. zendlampen van dik, blauwgroen-glanzend glas, waarin de plaat, van gevlochten nikkelband, bijna de heele ruimte in de lamp inneemt. Ook zag ik op deze stand de reeds in Radio-Nieuws beschreven Holweck-pomp in werking.

Bij Brown was de eenige verandering, dat de groote en kleine luidsprekers nu in dof chocolakleurig bruin worden uitgevoerd, omdat, naar men mij daar zeide: „The Brown should be brown”. Het stond in ieder geval uitstekend.

De stand van Burndept geelk veel op een meubelmagazijn, met een keurig schrijfbureau en een buffet van 't fijnste wortelnoten-hout, waarbij de meest vernuftige manieren van inbouwen waren toegepast, die voor den amateur natuurlijk van ondergeschikt belang zijn.

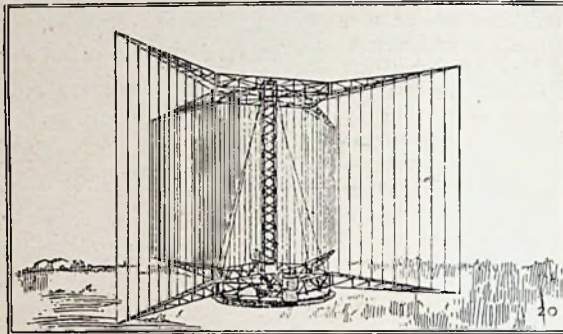
Bij Graham en Co. zag ik al de soorten Amplion Loudspeakers, die weinig of

niet veranderd waren, en waarvan ik alleen de klapcamera picnicloudspeaker en het model voor gramfoonaansluiting niet kende.

De stand die ik het laatst bekeek was ongetwijfeld de mooiste en de grootste op de tentoonstelling, het was die van de Marconi-maatschappijen. Van dat enorme radio-museum (waarover in R.-E. no. 19 al iets werd medegedeeld) noem ik de „Marconi-valve pillar” een groote porceleinkast met 16 lampen van 5 K.W. elk, waarmee vanuit Carnarvon de eerste

deze wijze van plaatsbepaling gebruik maken, hebben een kleine, staafvormige antenne, en een even klein ontvangkastje, zoodat voor dit systeem evenmin groote installaties als marconisten noodig zijn.

Op den terugweg zag ik bij de Western Electric, mooi verguld, twee van de zeven luidsprekers, die bij de opening van de tentoonstelling door den Koning gebruikt waren, en verder bij een mij onbekende firma een groot buffet met een 3-lamps super-super ontvanger, gecombineerd met een acculaad-inrichting

De Marconi-reflector-antenne.

telephonieproeven naar Australië werden genomen, dan een complete 6 K.W. broadcast-zender, de electromagnetische microfoon, richtingzoekers, vliegtuig-zenders, de $\frac{1}{2}$ K.W. Cabinet Set, aan ons bekend door de verbinding tusschen Bandoeng en Batavia, die er mee bewerkstelligd werd, verder de 7-lamps h.f. versterker, de radio-bel, het toestel voor reddingsbooten, een serie amateur- en muziekontvangers, en ten slotte, boven op de stand een langzaam ronddraaiende parabolische reflector voor de gerichte stralen, zooals die nu op verschillende plaatsen langs de kust gebruikt wordt als radio-vuurtoren. De schepen die van

en... een elektrische gramfoon. Dat laatste lijkt mij een niet ongevaarlijke combinatie voor 't geval dat de super-super het eens niet doet!

En alsof al die 7- en 9-lamps toestellen voor den doorsnee-amateur met zijn drie lampjes nog niet erg genoeg waren, vond ik aan den uitgang, in een juist gekochte „Popular Wireless”, een beschrijving met foto's van een 24-lamps ontvanger voor Mars met een frontplaat voor 1 M²!

Toen ging ik maar naar het Amusements Park.

Hilversum.

J. M. LEDEBOER.

RADIO-AANSLUITING VOOR SCHEPEN AAN DE LAND-TELEFOON.

In den laatsten tijd, neemt Norddeich (KAV) proeven met het maken van doorverbindingen voor telefonie tusschen schepen in volle zee en stations in 't binnenland. Verleden week Vrijdagavond om 8½ uur trachtte men bijv. op 2300 M. een stoomer (Kapnortich(?)) met Hamburg in verbinding te brengen. 't Lukte echter niet bijster. „Hofrat Kuehlmann”, die door het schip aangevraagd werd was „niet da” en de „Oberaufseher” die dan maar moest komen, schijnbaar ook niet. Plotseling een heldere, pittige damesstem, die probeert Hamburg te in-

spireeren... Direct daarop het schip op dezelfde golf: „Hallo Norddeich, ich höre die Dame sehr gut”.

Blijkens de opheldering van KAV is dit evenwel niet Hamburg, doch „eine Vermittlungsstelle unterwegs”.

Eindelijk om 8 uur 50 verbinding; Norddeich vermaant: „Lang-sam-sprechen-bitte. Hallo, Kapnortich, sprechen Sie zunächst, die Hamburger kommen nicht im Gang”.

„Hallo, Hamburg, ich spreche über Norddeich,.... wir müssen jedesmal umschalten; sagen Sie mir bitte ob sie das verstanden haben.”

Hamburg zegt niets. Norddeich: „Hallo, Hamburg, antworten Sie bitte, ob Sie das Schiff gehört haben.”

Hamburg zwijgt echter in alle talen. Jammer, dat de „Hofrat” er niet is, al-

thans volgens Norddeich: „eine Verbindung ist meiner Ansicht nach an sich möglich, wenn nur eine gewandte Person das Gespräch einleiten könnte". Het schip: „Das scheint mir auch". Men komt ten slotte overeen de proeven den volgende morgen nog eens te herhalen en nu eerst op den sleutel over te gaan. Direct daarop hoorde ik den lampzender van het schip en de scherpe vonk van K A V verder correspondeeren op 2200 M., terwijl de Norddeichsche telefoniezender op 2300 M. tegelijkertijd reeds weer werkte met andere stations.

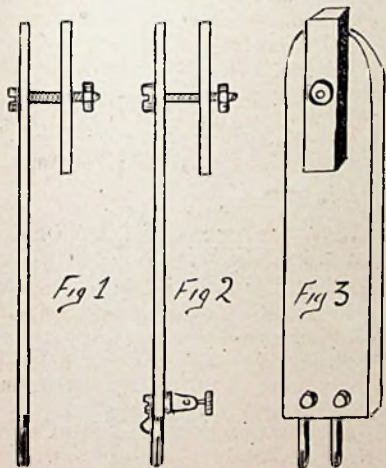
De telegrafie van het schip was, ofschoon zijn toonhoogte nogal schonmelt, stukken beter dan zijn telefonie. Volgens zijn verklaring, ook herhaald door Norddeich, had het evenwel met sterke luchtstoringen te kampen en het was opvallend, dat telkens wanneer het schip zijn draaggolf opzette, daarmede een geweldig rumoer binnenkwam, zoodat zijn telefonie, hoewel zeer sterk, toch slecht verstaanbaar was.

Groningen.

ALB. N. HUISMAN.

MONTEERING VAN SPINNEWEB-SPOELN.

Hiermede wil ik aan mede-amateurs een goede methode bekend maken voor het bevestigen van basket of spinneweb-spoelen. Men neme hiervoor een stukje eboniet van $3\frac{1}{2}$ c.M. bij 10 c.M., dikte 0,4 of 0,5 c.M. Men vijlt dit rond bij aan één kant en boort hier een gaatje in waar

een boutje door kan op $3\frac{1}{2}$ c.M. van den bovenkant (welke rond is) en in het midden van het plaatje; dan neemt men een rechthoekig reepje van 4 c.M. bij 1 c.M. boort hier in het midden eveneens een gaatje in en door de basket of spinneweb hier tusschen te doen en de bout er door te steken en het moertje er op te draaien, zit de spoel goed vastgeklemd. Aan den onderkant draait men 2 pennen op den normalen afstand van elkaar in 't

eboniet waaraan de draadjes gesoldeerd worden. (Fig. 1). Wil men nu met drie houders een compleet stel basket of spinnewebspoelen behandelen, dan maakt men tegen het eboniet op $1\frac{1}{2}$ c.M. vanaf den onderkant 2 aansluitklemmen (Fig. II) en verbindt deze met de stekerpennen. Door nu de spoel er tusschen te klemmen en de einden onder de aansluitklemmen vast te zetten is deze gereed en kan zij in $\frac{1}{2}$ minuut voor een andere spoel verwisseld worden. Zijn de draadjes der spoelen erg dun, dan soldeert men hier een stukje draad aan van $1\frac{1}{2}$ m.M.²

Hopende hiermede enkele amateurs van dienst te zijn geweest.

Breda.

A. C. VENNING.

HISTORISCH.

Van welk gehalte enkele onzer heden-daagsche radio-amateurs zijn, moge blijken uit de volgende anecdote. Voor de waarheid sta ik in.

Op mijn avondwandeling ontmoet ik een „amateur" en nu ontspon zich het volgende gesprek:

„Zoo vriend, en hoe gaat het met de radio?"

„O, uitstekend. Maar, dondersteen! daar is me gisteravond toch iets overkomen, dat heb ik nog nooit gehoord!"

„Zoo, en wat is dat dan?"

„Daar heb ik op Hollandsche spoelen (bedoeld werden gewone honigraatspoelen betrokken bij een Holl. firma) Duitsche muziek ontvangen!"

„Wel, wel, dat is zeker sterk!"

H.

BATTERIJVERBINDERS.

Van de firma H. J. Quakkelsteijn te Vlaardingen ontvingen wij ter beproeving eenige C. W. batterij links (batterijverbinders), kleine veerende koperstrookjes, zoodanig ingezaagd, dat ze zonder meer op de poolplippen van zaklantaren-batterijen kunnen worden geschoven en tusschen opvolgende batterijen een goede doorverbinding bewerkstelligen. In elk der strookjes is een gaatje geboord om op willekeurige punten van de batterij draadklemmen voor aftakking te kunnen plaatsen. Deze batterijverbinders lijken ons in hun eenvoud zeer goed voor het doel. Men kan er goede, niet-krakende contacten mede maken en in een oogeblik een cel uitwisselen.

NIJEUWE LUIDSPREKERS.

Het vraagstuk van den luidspreker voor radiodoelinden houdt uit den aard der zaak de geheele telefoonindustrie bezig.

Wij bedoelen nu niet het vraagstuk

van den idealen luidspreker, want dat is op het oogenblik meer nog een wetenschappelijk-theoretisch vraagstuk en het is de vraag of het ooit oplosbaar zal blijken. De vraag van het oogeblik betreft een niet al te kostbaren luidspreker, die aan praktische eischen voldoet, zoolwat wat betreft verstaanbaarheid der spraak als weergave van muziek op een wijze, die een muzikaal oor bevredigt, althans niet beleedigt.

Aan den eenen kant heeft men de oplossing gezocht in constructies, welke van het gewone telefoontype afwijken. Voorbeelden daarvan zijn de Magnavox, de Pathé-luidspreker en de luidspreker van Seibt; de Brown neemt een geheel eigen plaats in, aangezien de gewone Brown-telefoon ook al een type op zichzelf is, dat zich voor zwaardere constructie als luidspreker direct leende. Meer dan één telefoonfabriek heeft trouwens getoond, dat ook de normale telefoonconstructie voor uitvoering als luidspreker vatbaar is en dat, bij goede dimensionering van trilplaat en lucht-ruimten, in deze lijn resultaten zijn te bereiken, die zeer te waardeeren vallen. Onder de goede merken, die bij het publiek terecht ingang hebben gevonden, komen hemelsbreede kwaliteitsverschillen niet voor. Voorbeelden zijn de Amplion, Gueulard, Claritone, Siemens, Gecophone Sterling en vele andere.

Zoo brengt thans ook een gerenommeerde fabriek op telefoongebied, de Mix en Genest A.G. Berlijn, een luidspreker op de markt, — geheel volgens het bestaande telefoonprincipe, — die weder het bewijs levert, dat men, ter bereiking van het resultaat, ook geenszins naar iets geheel nieuws behoefde te grijpen.

De firma P. H. J. Schutte Amsterdam, die in Nederland Mix en Genest vertegenwoordigt, zond ons den nieuwen luidspreker ter beproeving. Het is een goed afgewerkt, solide apparaat, met trilplaatinstelling door middel van een handgreep in den voet, waarmede gemakkelijk fijne stelling wordt verkregen, en met een grooten, gebogen metalen horen van het veel voorkomende model.

Voor zoover wij kunnen beoordeelen, zijn nieuwe principes in de constructie niet toegepast. Maar de beproeving leerde ons, dat het apparaat zoolwel gevoelig is voor betrekkelijk nog zwakke geluiden als in staat om zeer krachtige geluiden te verwerken.

Een andere luidspreker, waarmede wij dezer dagen kennis maakten, is ons gedemonstreerd door het Commercieel Electrotechnisch Bureau (C. E. B.) te den Haag. Ook de afwerking van dezen luidspreker valt zeer te roemen en de geluidweergave eveneens, waartoe vorm en materiaal van den horen (zwaar aluminium) zeker medewerken.

VERSTERKING OP BESTAAND 1-LAMP TOESTEL.

Menig amateur, die begonnen is met zichzelf een goeden één-lampsonvanger te maken en die later versterking wil aanbrengen, ziet zich voor de moeilijkheid geplaatst, dat hij — vooral voor hoogfrequentversterking — zijn geheele toestel moet ombouwen. Een laagfrequentversterker laat zich weliswaar als een los apparaat uitvoeren, maar dan ontstaat de last van een zeker aantal verbindingssnoeren, die bovendien het overzicht van de instrumententafel niet verbeteren.

Nu wordt in het Zwitsersche tijdschrift Radio door J. Lienhard een denkbeeld aan de hand gedaan om versterking op een bestaand toestel aan te brengen op een zeer origineele wijze.

Men zal zich misschien de „plaquette Prajean" herinneren uit R.-E. no. 23, door

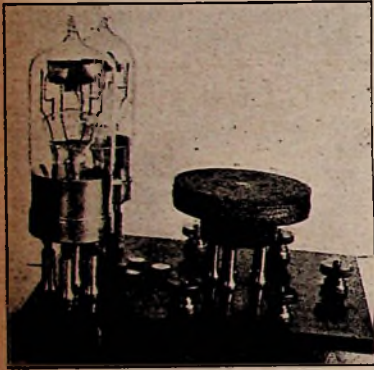

Fig. 1.

een Fransman bedacht om op een bestaand toestel de lamp op wisselstroom te laten branden. Iets dergelijks is ook door Lienhard toegepast. Helaas zijn de schema's, welke hij in Radio publiceert, niet alle geheel in den haak. Wij zullen ze daarom hier weergeven met de kleine wijzigingen, welke daarbij noodzakelijk zijn om een en ander goed te laten werken.

Lienhard maakt gebruik van den bestaanden lamphouder op het toestel om daarin zijn „plaquette" aan te sluiten. Op de plaquette is dan de oorspronkelijke lamp van het toestel gemonteerd, met de versterkerlamp. Het aanvultestelletje ziet er dan uit zooals onze foto aangeeft, die een plaquette laat zien met één lamp hoogfrequent met koppeling door een uitwisselbaren hoogfrequent-transformator.

Tusschen de lampen en den transformator ziet men de vier moertjes, waarmee in de plaquette vier lampvoetjes zijn bevestigd, die van anderen uitsteken en waarmee het geheele apparaatje in den

lamphouder op het bestaande toestel kan worden aangesloten.

De schakeling van de in de foto afgebeelde plaquette is als aangegeven in

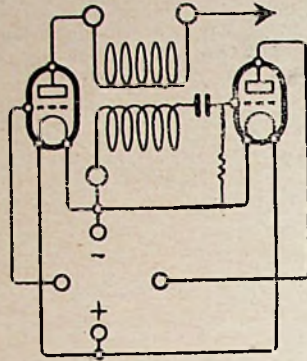

Fig. 2.

fig. 2. Daar is de linksche lamp de hoogfrequentversterker. In verband daarmee is het aanbevelenswaardig, bij gebruik der plaquette den roostercondensator op het bestaande toestel kort te sluiten. Anders komt die condensator voor het rooster der versterkerlamp te staan. Behalve de hoogfrequenttransformator moeten op de plaquette (een plaatje eboniet) een roostercond. en lekweerstand gemonteerd zijn voor de tweede (rechtsche) lamp, die detectorlamp wordt. Verder is boven rechts (bij het pijltje) de eene zijde der primaire wikkeling van den transformator van een snoertje met dasseklem voorzien, waarmee men verbinding maakt met plus hoogsp. batterij. De telefoon blijft bij gebruik dezer plaquette op de gewone plaats in het bestaande toestel. De terugkoppeling geschiedt nu vanzelf uit de tweede lamp.

Op de foto zijn, evenals in het schema

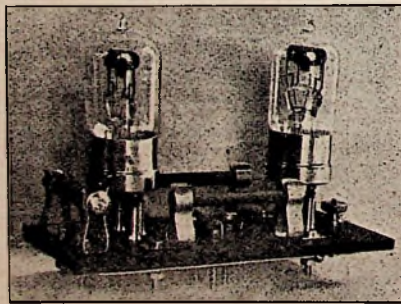

Fig. 3.

(de groote ronde kringetjes) draadklemmen zichtbaar, die het mogelijk maken of op de secundaire of op de primaire van den transformator een draaicondensator aan te sluiten als men den transformator wil afstemmen. Bepaald noodig is dat niet altijd.

Geheel op dezelfde wijze laat zich een plaquette samenstellen voor hoogfrequentversterking met weerstand- of smoor-

spoel-koppeling (fig. 3). Het schema daarvoor vindt men in fig. 4, die na het voorgaande wel niet veel toelichting behoeft. De koppelweerstand (bovenste) moet ongeveer 80.000 ohm zijn (kan ook een smoorspoel met ijzer wezen), de lekweerstand is 2 à 4 megohm, de roostercond. normaal. Ook bij gebruik van deze pla-

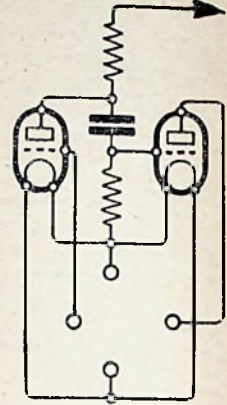

Fig. 4.

quette moet men den roostercond. van het bestaande toestel kortsluiten, terwijl de telefoon blijft op de normale plaats. Dit geeft een versterker alleen voor de golven boven 1000 of 1500 meter.

Eenigszins anders wordt de inrichting voor laagfrequentversterking, afgebeeld in fig. 5. De aansluiting van de plaquette is geheel dezelfde als in de beide vorige gevallen. Nu echter zijn op de plaquette de telefoonbussen T aangebracht. Hier laat men den roostercond. van het bestaande toestel met den lekweerstand in functie, terwijl het telefoon-stopcontact op het bestaande toestel wordt kortgesloten en de telefoons aangesloten op de

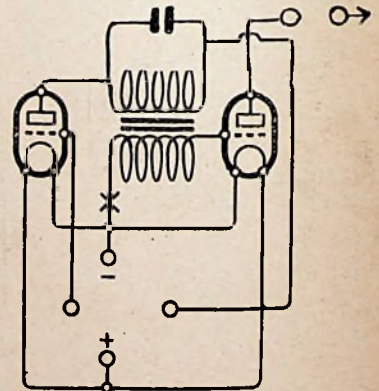

Fig. 5.

plaquette. De condensator over de primaire van den transformator is een normale telefooncondensator.

Het idee zou zich ook nog wel voor meervoudige versterking laten uitbreiden, maar dan dreigen de plaquettes wat heel groot te worden. Als dat geen bezwaar is, zou men zelfs wel hoog en laagfre-

quentversterking op één plaquette kunnen combineren.

Wij laten het echter voorloopig over aan den lezer, die zich daarvoor interesseert, om te frachten, het schema voor dat geval zelf eens uit te zoeken.

NOG 'N „TELEFOONCENTRALE”.

Aan de hand van twee schetsjes wil ook ik even een beschrijving geven van nog 'n goede methode om een willekeurig aantal telefoons in serie te zetten, zonder dat daarbij doorverbonden stekers behoeven te worden gebruikt.

Fig. 1 stelt voor de achterzijde der frontplaat of speciaal schakelkastje.

A. Is b.v. frontplaat.

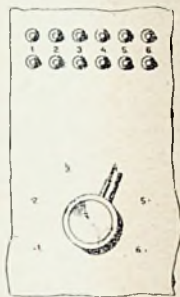

Fig. 1.

B. Bestaat uit een oude porceleinen gloeidraad-weerstand waarvan de schroef, waarom de contactarm draait, is vervangen door een langere as welke door de frontplaat steekt (gebruikt men een ebonieten inbouw-weerstand dan is deze verandering niet noodig, daar bij zoo'n weerstand al een dusdanige as gebezigd wordt).

De bevestiging van de as aan den weerstand laat ik aan de genialiteit van den amateur over (niet enkele moertjes is de zaak trouwens al gezond).

Vervolgens wordt de eigenlijke weerstand uitgenomen en om den fiberen rand E worden de koperen strookjes C, op onderling gelijken afstand, voldoende stevig bevestigd.

De in een serie-schakelaar gemetamorphoseerde weerstand wordt nu tegen den achterkant van de frontplaat geschroefd, zoodat de as door de frontplaat heen-steekt.

Op die as wordt nu een mooie knop gezet: fig. 2, en de streepjes en cijfers op de juiste plaats ingebrand of opgeschil-derd.

De zaak is nu voor het grootste deel „voor elkaar”, want nadat de telefoon-bussen (D), in ons geval 6 paar, ingezet zijn en de verbindingen, als in fig. 1 aangegeven, gemaakt, kunnen de abonné's opkomen.

Wil men 1 telefoon gebruiken, dan stelt men den wijzer van den knop op 1, en sluit 1 telefoon aan op het 1e paar telefoonbussen.

Wil men 2 telefoons, dan zet men den wijzer op 2 enz.

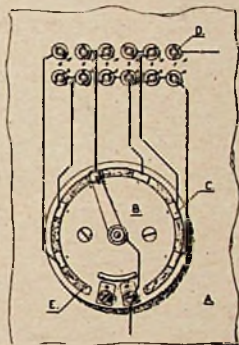

Fig. 2.

In de hoop dat ik met mijn artikel ook mede-amateurs van dienst mag zijn.

Th. HENNI.

PRIJSCOURANTEN.

De firma S. M. Nijkerk Jr. te Amsterdam zond ons haar nieuwe prijscourant van radio-artikelen, zoowel onderdeelen als complete toestellen. Onder de onderdeelen treffen wij naast lampvoeten, spoelen, stekers, gradenbogen, stekerbussen enz. ook de bus- en pen-stekers voor origineele Forestspoelen aan, verder wip-schakelaars, condensatoren, lekweerstand- en isolatoren, batterijen en lampen. Als telefoon wordt speciaal de zeer lichte Twin-telefoon aangeboden, als luidspreker de Amplion.

EVEN EEN GRAPJE.

Als de Engelsche en Duitsche omroepstations op dezelfde golven werken, dan gaat de aether schiften!

Dat merk je duidelijk in de plaatkring van de lamp.

VEREENIGINGSNIEUWS DER N. V. V. R.

Afdeling Amsterdam.

Het bestuur deelt mede dat de gewone wekelijkse bijeenkomsten in Hotel Neuf weder geregeld gehouden worden.

Afdeling Rotterdam.

Het Bestuur der afdeling Rotterdam maakt er den leden nogmaals op attent, dat het Clublokaal Westewagenstraat 78 op 2 September weer geopend is en voorloopig iederen Dinsdag en Vrijdag-avond van 8 tot 10½ uur opengesteld zal zijn.

HET BESTUUR.

WERKTIJDEN, GOLFLENGTEN EN ROEPLETTERS

(Uren in Nederlandschen Zomertijd)

Nederland.

PERSBUREAU VAZ DIAS, AMSTERDAM, P C F F, 2000 M.

Elken dag, behalve Zondags; 8. 15 v.m. —4.30 n.m. pers- en marktberichten, n.l.: 8.15—8.30; 10—10.15; 11.15 wisselkoersen; 11.30—11.35; 11.45—11.55; 12.15—12.30; 1.05—1.20; 3—3.30 en 4.15—4.30. Tijdsein: 10.15 v.m. en 4.30 n.m.

VER. V. D. EFFECTENHANDEL, AMSTERDAM, P C F F, 2000 M.

1.30—2.45 n.m. effectenkoersen en valuta's n.l. te 1.30, 1.45, 2, 2.15, 2.30 en 2.45. Zondags niet. Des Zaterdags 10.30—11.30 met tusschenpoozen.

NEDERL. RADIO-INDUSTRIE, DEN HAAG, P C G G, 1050 M.

Zondags: 3—6 n.m. Concert.

Maandags: 8.30—11 n.m. Concert.
NED. SEINTOESTELLENFABRIEK, HILVERSUM, N S F, 1050 M.
 Vrijdag: 9—10 Concert.
 Zondags: 8—10.30 n.m. Concert.
 Maandags: 6—7 Kinderuur.
HEUSSEN LABORATORIUM, DEN HAAG, P C U U, 1050 M.
 Dinsdags: 8—10 n.m. Concert.

SMITH & HOOGHOUDT, AMSTERDAM, PA 5, 1050 M.

Woensdags: 8—10 n.m. Concert.

MIDDELRAAD, IJMUIDEN, P C M M, 1050 M.

Zaterdag: 8.30—10 n.m. Concert.

Engeland.**LONDEN, 2 L O, 365 M.**

3.50—4.50, 5.20—6.35, 7.20—11.20* Concerten en causeriën. Bovendien Dinsdags, Donderdags en Vrijdags 1.20—2.20 n.m. (Zondags 3.20—5.50, 8.50—10.50*).

Greenwich-tijdsein: 4.20 en 10.20 (Zondags alleen 10.20).

Big Ben-tijdsein 1.20, 7.20 (Zondags 3.20).

BIRMINGHAM, 5 I T, 475 M.

3.50, 5.20—8.35, 9.05—11.20* Concert en causeriën (Zondags 3.20—5.50, 8.50—10.35*).

BOURNEMOUTH, 6 B M, 385 M.

4.05—11.20* Concert en causeriën (Zondags 3.20—5.50, 8.50—10.50*).

CARDIFF, 5 W A, 353 M.

3.50—4.50, 5.20—11.20* Concert en causeriën (Zondags 3.20—5.50, 8.30—10.30*).

MANCHESTER, 2 Z Y, 375 M.

3.50—4.50, 5.20—11.20* Concert en causeriën. Bovendien Donderdags 11.50 v.m.—12.50 n.m. (Zondags 3.20—5.30, 8.20—10.35*).

NEWCASTLE, 5 N O, 400 M.

4.05—11.20* Concert en causeriën (Zondags 3.20—5.50, 8.50—10.40*).

ABERDEEN, 2 B D, 495 M.

3.50—4.50, 5.20—10.50* Concert en causeriën (Zondags 3.20—5.50, 8.50—10.45*).

* Sluittingstijd afhankelijk van den omvang van het programma.

** Niet geregeld.

GLASGOW, 5 S C, 420 M.

3.50—4.50, 5.05—10.50* Concert en causeriën (Zondags 3.20—5.50, 8.50—10.50*).

CHELMSFORD, 5 X X of 2 B S, 1600 M. **

Proefnemingen 11.50—12.50, 4.50—5.50 en 8.50—9.50.

België.**HAREN (Brussel), B A V, 1100 M.**

5.10 n.m. Weerbericht.

BRUSSEL, S B R, 265 M.

5.20—6.20 en 8.35—10.20 Concert.

Frankrijk.**PARIJS, EIFFELTOREN, F L, 2600 M.**

7.00 v.m., 11.00 v.m., 7.20 n.m. en 10.35 n.m. Weerberichten; 3.50 n.m. Beursberichten; 6.30 n.m. Concert.

RADIO—PARIJS, S F R, 1780 M.

12.50 Berichten; 1.05 Concert; 2.05 Beurs; 4.50—6.15 Beurskoersen, berichten en concert; 8.50—10.20. Berichten en concert.

Zondags 1.05—2.20, 5.05—6.20, 9.20—10.20 Concert.

(Donderdags en Zondags bovendien dansmuziek tot 11.05).

PARIJS, ECOLE SUP. P T T, 450 M.

Zondag 9.20 n.m., Dinsdag 8.35, Woensdag, Donderdag, Vrijdag en Zaterdag 9.20 Voordrachten.

LYON, Y N, 470 M.

10.05 v. m. Weerbericht.

Duitschland.**KÖNIGSWUSTERHAUSEN, L P, 4000 Meter.**

7.20 v.m.—5.50 n.m. (met onderbrekingen), Maandags en Vrijdags 8.20—9.20 Concert op 2700 M. (Zondags 11.20 v.m.—1.20 n.m.).

EBERSWALDE, C. LORENZ A. G., 2700 M.

Dinsdags en Donderdags 8.20—9.20 n.m. Concert (met booglampzender of

hoogfr. machine, systeem Schmidt). Verandering in werktijd, na voorafgaande draadlooze aankondiging voorafgaende.

BERLIJN, VOX-HAUS, 500 M.

10.20 Prijzen der levensmiddelen; 10.35 Berichten; 12.35 Korte mededeeling over de tendenz der Berlijnsche voorbeurs; 1.15 Tijdsein; 1.25 Berichten; 2.35 Tendenz der Berlijnsche beurs; 4.20 (alleen Zondags en Woensdags) kindervoordracht; 4.50—6.20 Muziek; 5.20 Sportberichten; 5.50 Sportberichten; 6.20 Sportberichten; 7.10 Op wednesdayen sportberichten; 7.20 Wetenschappelijke kring; 7.50 Voordrachten; 8.50 Concert, laatste berichten, weerbericht en sportnieuws. 10.10 Dansmuziek.

NORDDEICH, K A V, 1800 M.

11.45 v.m. en 11.05 n.m. Weerbericht v. d. zeevaart.

BRESLAU, 415 M.

5.20—6.50 n.m. Concert; 8.20—8.50 n.m. Lezingen of voordrachten; 9.20—10.50 n.m. Concert of dansmuziek.

HAMBURG, 390 M.

8.20 v.m. en 8.20 n.m. Tijdsein; 8.35 n.m. Concert.

MÜNCHEN, 485 M.

3.20—4.20 n.m., 5.20—6.20 n.m. en 9.20—10.20 n.m. Concert.

STUTTGART, 437 M.

4.50—6.20 n.m. Concert; 10.05 n.m. Weerbericht en tijdsein; 10.10—11.35 Concert.

FRANKFURT a/M., 460 M.

4.50—6.20 Concert; 9.50 n.m. Berichten, weerbericht en sportnieuws; 10.10 n.m. Drie minuten voor de huisvrouw; 10.20—11.20 n.m. Concert.

LEIPZIG, 450 M.

1.20 n.m. Beursbericht; 4.50—6.20 n.m. Concert; 7.50—8.20 n.m. Voordrachten; 8.35 Concert.

KÖNIGSBERG i/Pr., 460 M.

10.20—1.10 v.m. Concert; 1.15 n.m. Tijdsein; 3.50—5.50 en 8.20—9.50 n.m. Concert.

VOORNAAMSTE OMROEPPROGRAMMA'S.**VRIJDAG 5 SEPTEMBER.****Londen, 365 M. 8.20** Music of Country.**Birmingham, 475 M. 8.20** All English Programme.**Aberdeen, 495 M. 8.50** A Light Popular Programme for Everyone.**Radio-Parijs, 1780 M. 1.05** Radioconcert door het Tziganen „Radio-Paris”-orkest. 1. Danse Des Canephores, G. Doret-H. Mouton; 2. Mordjiana, H. Sapin; 3. Gavotte Mignonne, Tito Mattei; 4. Le Reve de Mado, G. Aubry; 5. Air, violoncel, Matheson; 6. Serenade, C. Chaminade-Charrette; 7. Tout Simple-

ment Marquise, E. Dufrenne; 8. Ensemble, A. Mirty; 9. Meditation d'un Soir D'Automne, M. Daras; 10. Divine Extase, viool, Fiorelli; 11. Le Sonneur D'Aubagne, Théma, Villanelle, Interlude, Berceuse, Conclusion, Gabriel-Marie; 12. Valse Appassionata, A. Ketelbey; 13. L'Enfant Va S'Endormir, Rey; 14. Les Jeunes Lauriers, R. Hahn-H. Mouton; 15. Humoresque, viool, Dvorak; 16. Le Roi D'Ys de Lalo, trio par Alder.

5.05 Matinée littéraire.

9.20 Radioconcert. 1. Largo, Beethoven-Fauchey; 2. Zang: Monsieur Dupin; 3. Meditation, viool: Jeanne Teonche; 4. O Sacrum Convivium, Beethoven-Fau-

chey; 5. Zang: Monsieur Dupin; 6. O Jesus Deus Pacis (La création), Haydn-Fauchey; 7. Priere, violoncel, Tolbecque; 8. Meditation Sur le 7e Prelude de Bach, J. Bordier; 9. Zang: Monsieur Dupin; 10. Carillon et marche de Jeanne D'Arc, B. Godard.

10.20 Radio-dancing.

ZATERDAG 6 SEPTEMBER.**Londen, 365 M. 8.20** Jollity and Music; 10.20 Mr. S. Jackson Coleman over Finland; 10.50 Savoy Hotel.**Bournemouth, 385 M. 8.40** Nights with other Nations, no. 1, America.

Glasgow, 420 M. 8.20 Dansmuziek.

Radio-Parijs, 1780 M. 1.05 Radio-concert door het „Bottini“-orkest.

9.20 Radio-concert. Les Dragons De Villars, opera-comiqué van Maillart.

NETTIE NIJE (mezzo-sopraan)

is een leerlinge o.a. van Prof. Felix Krauss. Evenals Armella Bauer bevindt Nettie Nije zich momenteel tijdelijk in Holland.

De Hilversumsche Draadlooze Omroep vond ook haar bereid aan het openingsconcert meer luister bij te zetten.

Nettie Nije wordt begeleid door den heer Wiggelaar, wiens portret men elders in dit blad gereproduceerd vindt.

ZONDAG 7 SEPTEMBER.

Radio-Parijs, 1780 M. 1.05 Radio-concert door het Tzigane „Radio-Paris“-orkest. 1. You-You, ouverture, Victor Alix; 2. Paysannerie, H. Chretien; 3. Luga-Tango, G. Delille; 4. Vision, A. de Taeye; 5. En Sourdine, viool, Frier; 6. Liseron, EuHaes; 7. Vespera, Tremisot; 8. Danse Tzigane, D'Arbor; 9. Preme-nage a la Dreve, Absalon; 10. La Dan-seuse De Tanagra, viool, Hirschmann; 11. Danses Algeroises, G. Bernard; 12. Au Pays Natal, Ackermans; 13. Amour Secret, G. Goublier; 14. Douchka, A. Bosc; 15. Menuet, violoncel, Roland Marais; 16. Tarazona, Teddy Moon; 17. Le Bal Masque De Verdi, trio par Alder.

5.05 Radio-concert voor de kinderen.

Ned. Seintoestellenfabriek, Hilversum, 1050 M. 8.— n.m. Openingsconcert met medewerking van de dames Armella Bauer uit München (viool) en Nettie Nije

uit München (mezzo-sopraan) en den heer Harry Wiggelaar, 2e concertmeester van het Utrechtsch Stedelijk Orkest en Hoofdleeraar aan de Utrechtsche Muziekschool te Utrecht (viool). Uitgevoerd zal worden het volgende programma: 1. Piano-solo, Grovler; 2. Arie für mezzo-sopraan mit Begl. von ein Obl. Violine und Klavier, Caldara; 3. Suite im alten Stijl, viool en piano, E. Zimbalist; 4. 3 Duette für mezzo-sopraan en alt von F. Mendelssohn; 5. 2e deel uit dubbel-concert von 2 Violen en Piano, J. S. Bach; 6. 1 lied von Schubert, mezzo-sopr., 2 lieder von Brahms, mezzo-sopr.; 7. Slavische fantasie, viool en piano, Dvorak-Kreisler; 8. Canto Amoroso, viool en piano, Sammartini-Elman; 9. Ung. Tanz, viool en piano, Brahms-Joachim; 10. Der Zephir, viool en piano, Hubay.

HARRY WIGGELAAR,

2de Concertmeester van het Utrechtsch Stedelijk Orchest en Hoofdleeraar aan de Utrechtsche Muziekschool, die op 7 September a.s. met de dames Bauer en Nije het openingsconcert geven in dit seizoen van de Hilversumsche Draadlooze Omroep (N. S. F.).

MAANDAG 8 SEPTEMBER.

Radio-Parijs, 1780 M. 1.05 Radio-concert door het Tzigane „Radio-Paris“-orkest. 1. J'ai cru en tes yeux, wals, C. Denisty; 2. La chanson de Jeannette, H. Mouton; 3. A qui pense-t-elle, G. Bernard; 4. Barcarolle, A. de Taeye; 5. Fantaisie en variations sur la romance du pré aux clercs, fluit, Cottignies; 6. Au village, Après la noce, Amaniera; 7. Sous tes charmes, Dufrenne 8. Le vent qui jase, M. Pesse; 9. Romance, viool, L. Dumas; 10. Valse en sourdine, Ackermans;

11. Aubade, D'Ambrosio; 12. Air de ballet, fluit, A. Lermyte; 13. Une toute petite pensée, H. Mouton; 14. Complainte et danse Russe, V. Dyck; 15. Chanson Brésillienne, P. Fauchey; 16. Dernière pensée musicale, fluit, Fulou; 17. Impressions Malgaches, J. Landeroin.

ARMELLA BAUER (viool),

die voor den zender van den Hilversumschen Draadloozen Omroep optreedt bij het openingsconcert in dit seizoen op Zondag 7 September a.s.

De violiste is een oud-leerlinge van Petschnikoff.

Armella Bauer bevindt zich tijdelijk in Holland en was zoo welwillend zich bereid te verklaren de Hollandsche luisteraars op een proeve van haar talent als violiste te vergasten.

5.05 Radio-concert met medewerking van Mej. Contal. 1. Trio, Chopin; 2. Printemps nouveau, P. Vidal; Zang, Mej. Contal. 3. Cantabile, piano, Widor; 4. Suite ancienne, viool, R. Laparra; 5. a) Berceuse, H. Busser; b) Avril, H. Busser; zang, Mej. Contal; 6. Trio n° 18, Haydn.

9.20 Radio-concert met medewerking van den heer Faucher. 1. Deux romances sans paroles, Mendelssohn-P. Fauchey; 2. Air de Griseldis, Massenet; zang, M. Faucher; 3. La Poule, Rameau-Gauvain; 4. Solo de concert, fluit, Lucy Dragon, Paladihle; 5. Musique au bord de la mer door Radiola, A. Dorchain; 6. Les noces corinthiennes, H. Busser; 7. Vieille valse viennoise, Kreissler, viool, Jeanne Tronche; 8. Chanson de Guillot-Martin, Perilhou; 9. Le soir, zang, M. Faucher, Gounod; 10. Ballet de la source, L. Delibes.

Ned. Seintoestellenfabriek, Hilversum, 1050 M. 6—7 n.m. Kinderuur door Mevr. Antoinette van Dijk.

Nederl. Radio-Industrie, den Haag, 1050 M. 8½—11 uur n.m. Radio-concert met medewerking van „De Batavieren”. Het programma luidt als volgt: 1. Hoch Heidecksburg, marsch, Herzer; 2. Valse Romantique, Heinecke; 3. Blue Hoosier Blues, foxtro, Davids; 4. Troubadour, fantasie, Verdi-Tavan; 5. Loin du Bal, Gillet; 6. Je cherche après Titine, foxtro; 7. Sylvia Ballet, Delibes; 8. Isabella, wals, Delabre; 9. Nuits de Chine, foxtro, Benech; 10. Heil Sparta! marsch, Jakma.

DINSDAG 9 SEPTEMBER.

Radio-Parijs, 1780 M. 1.05 Radio-concert door het „Bottini”-orkest.

5.05 Radio-concert met optreden van de „Radio-Paris”-solisten. 1. Andante de la Sonate en Mi Bemol Majeur, piano, Grieg; 2. Extase, clarinet, Holbrook; 3. Suite en Re Majeur, viool, Perilhou; 4. Prelude, piano, C. Franck; 5. Canzonetta, clarinet, G. Pierre; 6. Monoloog door Radiola; 7. Premiere Sonate, viool, Léo Sachs; 8. Fantaisie, clarinet, Klose; 9. Orientale, piano, L. Diemer.

9.20 Radio-zangles door mademoiselle madeleine Bonnard. 2e les.

9.35 Les Trois Sultanes, comédie van Favart, Delia, mlle Jane Gatareau; Roxelanc, mlle Guesnier, de l'Odéon; Elvire, mlle Tonia-Navar; Le Sultan, M. Jean Coste; Osmine, M. Laporte.

10.20 Radio-dancing.

WOENSDAG 10 SEPTEMBER.

Radio-Parijs, 1780 M. 1.05 Radio-concert door het Tzigane „Radio-Paris”-orkest. 1. Marche Liberale, P. Fosse; 2. L'Amour Enclos, L. Chomel; 3. Serenata, Rico; 4. A Toi, viool, A. Mathieu; 5. Clair de Lune Marin, A. Raynal; 6. Seduction, G. Duplant; 7. Chant de Mon Pays, Amaniera; 8. Violoncel; 9. Andante Capriccio, E. Delhaes; 10. Le Cabriolet Enchante, Ackermans; 11. Serenade Discrete, A. Bosc; 12. Viool; 13. La Javanette, H. de Bozi; 14. Un Petit Rien, Debaar; 15. Serenade, C. Chaminade; 16. L'Amour! Suzon, A. Enhaes; 17. Viool; 18. Pierrot Joyeux, Ch. Levade.

5.05 Radio-concert met optreden van de „Radio-Paris”-solisten. 1. Andante du Concerto Italien, Bach; 2. Melodie, hobo, Garinaus; 3. Le Trille du Diable, viool, Tartini; 4. Rondeau et Gigue, violoncel,

Marin-Marais; 5. Nocturne, hobo, Mercier; 6. Monoloog door Radiola; 7. L'Etourdité, trio, Dagincourt-Gauwin; 8. Romance, cor anglais, Saint-Saëns; 9. Air Ecossais, viool, Sarasate; 10. Danseuses de Delphes, piano, Debussy; 11. L'Enjouée, trio, Daudrieu-Gauwin.

9.20 Radio-concert. Fragmenten uit L'Attaque du Moulin, van Alfred Bruneau.

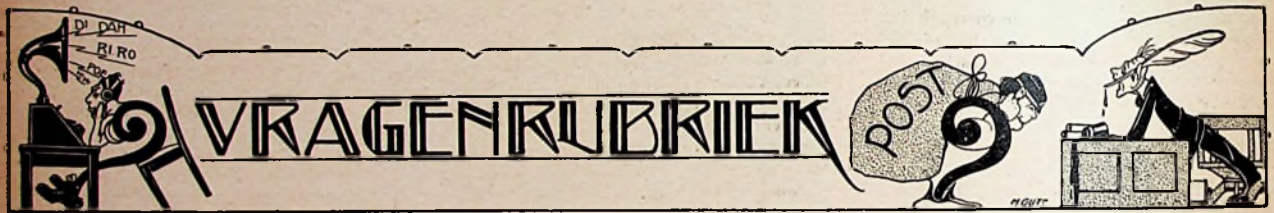
DONDERDAG 11 SEPTEMBER.

Radio-Parijs, 1780 M. 1.05 Radio-concert door het „Bottini”-orkest.

5.05 Radio-concert met optreden van de „Radio-Paris”-solisten. 1. Romance Sans Paroles no. 12, piano, Mendelssohn; 2. Napolitaine, violoncel, Caix D'Hervey; 3. Suite, fluit, Allegro, Menuet, Polonaise, Badinerie, Bach; 4. Aria, violoncel, D'Ambrosio; 5. Sonate, viool, Adagio, Allegretto, Allegro, Trickler; 6. Larghetto, violoncel, Händel; 7. Final de la Sonate en Fa Majeur, piano, Mozart.

9.20 Radio-concert: „Revue De La Quinzaine” door E. Bigot.

10.20 Radio-dancing.

Stukken voor deze rubriek in te zenden op een afzonderlijk vel papier (of briefkaart) met opschrift „Vragenrubriek”.

Eindhoven.

B. v. d. N. — Repareeren van lampen geschiedt door Radium te Tilburg. Wanneer uw zelfgebouwde 2-lampversterker niet werkt, zal iets daarin verkeerd zijn geschakeld. Waar u geen bijzonderheden geeft, kunnen we er verder ook niets van zeggen.

Lonneker.

C. L. B. — Uw schema is geheel in orde, behalve dat rooster- en roosterlek van hoogfrequentlamp beter kunnen vervallen. Met smoorspoel zult u in 't algemeen beneden 2000 meter moeilijk ontvangen. De gleuven voor de smoorspoel volgens fig. 102 kunnen het best 3 à 5 m.M. breed zijn. Afwijking hiervan kan echter niet de geheele werking bederven. Een ons geëm. draad van 0.1 m.M. is ruim de vereischte hoeveelheid. Waar echter uw toestel met één lamp al moeilijk gereederde en de accu niet geheel in orde is, vermoeden we, dat de oorzaak zit in de accu, die nu stroom voor 3 lampen moet leveren. Nieuw zuur zal de accu wel eenig goed doen, doch een deskundige alleen kan na onderzoek beoordeelen of deze op eenige wijze goed is te herstellen. Oude Nos. R. E. worden door ons niet uitgeleend. Leden der N. V. V. R. kunnen deze uit de bibliotheek krijgen.

Kortezwaag.

A. de B. — Dichtslaan eener lamp is alleen mogelijk, wanneer een roostercondensator wordt gebezigd. Waar u nu in uw laagfrequentversterker kortsluiting van den condensator reeds beproefde, zonder dat het euvel werd overwonnen, kan dit euvel geen dichtslaan zijn, tenzij de secundaire van den desbetreffende transformator een breuk heeft en het resteerende, niet verbonden gedeelte als condensator werkt. In dat geval zou echter toch een lekweerstand van rooster direct naar gloeidraad moeten helpen. Kan de laatste lamp laagfrequent de geluiden wel verwerken? Dan zou daar een grotere lamp (E-lamp bijv.) noodig zijn. Het door u genoemde merk kennen we niet uit ervaring. Eerste klasse is het niet.

Nijmegen.

J. H. S. — Achter uw toestel met 1 h.f., 1 d en 2 l.f. zal een versterker volgens uw teekening (fig. 89 Dr. Am. St.) niet bijzonder voldoen. De met het voorafgaande toestel verkregen sterkte zal al zóó groot zijn, dat het noodig is, daar achter een versterker te bezigen, die uiterst groote eindgeluiden kan verwerken. Dan is noodig een apparaat zonder rooster-, met neg. roosterspanning en verhoogde plaatspanning. Een E-lamp kan bij 8 à 12 volt neg. roosterspanning met 200 volt

op de plaat worden bedreven. Uw tweede schema kan voor het doel niet dienen.

H. B. — Accu's, die 6 maanden niet worden gebruikt, kunt u het best gewoon laten staan en elke 6 weken laten bijladen. Kan een vriend ze niet in bewaring nemen?

Horst.

Th. K. — Wij vreezen dat uw R. E. 26 luchtlek is geworden, waartegen weinig is te doen en hetgeen bij deze lampen zeker hoogst zelden voorkomt. Uw eene telefoon is vermoedelijk achteruitgegaan doordat de magneet in sterkte heeft verloren. Het eenige is dan overmagnetiseeren.

Deft.

W. S. — Uw gelijkrichterschema is in orde. In hoeverre het eenzijdig aftakken van den gloeidraadtransformator eenig minder goed effect op den levensduur der lamp kan hebben, hangt veel af van de verhouding van den afgenomen gelijkstroom tot den gloeistroom der gelijkrichtlamp. De SFR lamp zal bij 4 volt neg. roosterspanning met voordeel 100 à 120 volt plaatspanning kunnen hebben.

Zalt Bommel.

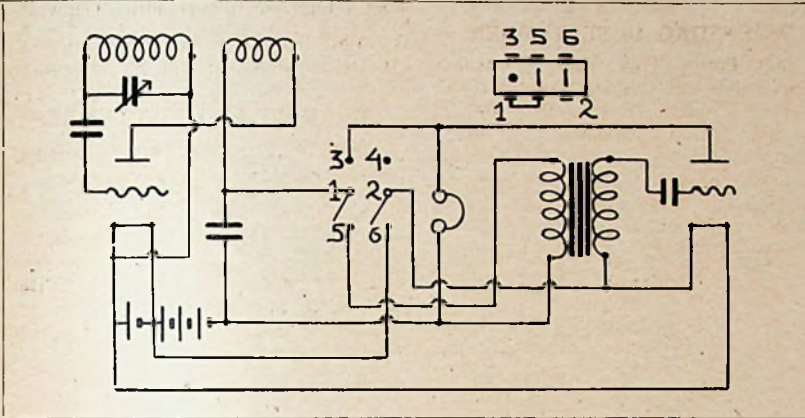
A. V. — Een schema voor verbinding laagfrequentversterker met ontvanger over een versterkt-onversterkt schakelaar publiceerden

we in R. E. No. 15 en drukken we hierbij nog eens af. Dat u de korte golven niet goed ontvangt, zal wel komen, doordat uw toestel op die korte golven niet goed genereert. Een terugkoppelspoeltje, dat binnen de andere spoel kan worden gebracht, is daarvoor gewenscht, terwijl ook serieschakeling van den

waar het uwe van afkomstig is. Het hier gegeven recept is uit een bekend Handboek van Dr. P. J. Hollman, D. B. Bolle, uitgever, Rotterdam.

Heeg.

A. J. H. — Op een raam van 2 M.² zult u

afstemcond. daarbij nuttig kan zijn en aanbrenging van een lekweerstand over den roostercond. Het gebrom, dat u soms hoort zal afkomstig zijn van de lichtleiding.

Doesburg.

W. v. L. — 1o. Inderdaad kunt u bij hoogfrequentversterking het effect opvoeren door verhooging der plaatsspanning en het geven van negatieve roosterspanning. Tusschen de potentiometer a r m en min gloeidraad moet u een flinke groote condensator schakelen.

2o. Inderdaad kunt u met meer lampen h.f. de gevoeligheid verhoogen. De afstemming wordt echter veel ingewikkelder.

3o. Tot nog toe hebben wij Vaz Dias niet kunnen bewegen de code voor de voetbaluitslagen te publiceren.

Amsterdam.

P. R. — Het vreemdsoortige gedrag van uw toestel komt door het ontbreken van een lekweerstand. Schakelt u eens een lekweerstand tusschen rooster en min accu, zet aarde aan min accu en schakel een groote condensator tusschen telefoon en min accu, dan zal de zaak waarschijnlijk wel normaal werken.

D. Z. — Schema's van handelsapparaten kunnen wij niet publiceren.

Kamerik.

T. v. O. — Uw recept voor galvanisch vernikkelen kan wel juist zijn.

Doch ook een goed bad, dat meestal gebruikt wordt (kamertemperatuur) is het volgende:

8 à 10 deelen zwavelzuur nikkellammoniak — op 100 dln water — het scherpe zuur wegemen met weinig ammonia (blauw lakmoespapier mag even rood kleuren, niet te sterk). Bij gebruik van het bad wordt het alcalisch, dit is door toevoegen van bijv. boorzuur weer te verhelpen. Het bad heeft hoogeen weerstand er is minstens 2.5 volt spanning noodig, waarbij dan de stroom met een weerstand zóó geregeld wordt dat hij per vierkante decimeter van het te vernikkelen opp. 0.4 à 0.8 amp. bedraagt. Na 3 minuten moet reeds een wit laagje zichtbaar zijn. Deze oplossing is niet vergiftig. — Er zijn talloze recepten — zoodat we niet na kunnen gaan

met schema-Koomans en 2 laagfreq. zeker 5 X X goed kunnen hooren. Voor 1000—2000 meter zullen 15 à 18 windingen noodig zijn, bij gebruik van cond. van 0.001 microfarad. Radio Paris is dan ook wel hoorbaar te krijgen en van de Nederlandsche stations NSF en PCGG ook wel.

Groningen.

D. B. — Het is onmogelijk, dat u op spoel 400 sec. Voxhaus hoort en op spoel 200 Londen 2 L O. Op spoel 400 heeft u vermoedelijk den zakenomroep van K. Wusterhausen (4000 meter) en op spoel 200 het nieuwe 5 X X (1600 meter) dat vaak zelfde programma geeft als 2 L O. Dit lijkt ons de eenig mogelijke verklaring.

Rotterdam.

A. R. — U schrijft niet of de tweede lamp op uw toestel als hoog- of als laagfrequentversterker werkt. Is het een laagfrequentversterker (met transformator) dan kan de oorzaak van het niet meer ontvangen der korte golven alleen liggen aan niet-genereren op die golven. Vermoedelijk ontbreekt dan een blokcond. parallel op prim. van transformator of is die cond. te klein. Is de tweede aangebrachte lamp een hoogfrequentversterker (schema Koomans) dan is het zaak, nauwkeurig de voorschriften uit R. E. No. 14 te volgen en er een speciaal terugkoppelspoeltje te maken, van ± 60 windingen, dat binnen in de sec. spoel kan worden gebracht. De R5 lampen zullen zonder bezwaar tot 80 volt plaatsspanning kunnen hebben, zeker als ze als laagfrequentlampen met neg. roosterspanning worden gebruikt.

L. K. — In den bedoelden versterker is de eerste transformator 1:20. Door de ijzeren bus, waarin hij zit, is de kern nagenoeg gesloten. Dit is het gewone oudere transformator-type van Telefunken. De tweede transformator moet 1:4 of 1:5 zijn. De schakeling der bedoelde luisterspoeltjes van de NSF is ons onbekend. Schema's van apparaten uit den handel worden trouwens als regel niet door ons gepubliceerd. Als men bij den fabrikant aanvraagt, kan deze zelf beoordeelen of hij aan de vraag wil voldoen.

Roermond.

R. W. — Een gewone transformator uit den handel is bij de Philips gelijkrichter- en weerstandslamp niet te gebruiken. De transformator moet behalve de plaatsspanning ook de juiste (niet bekende) gloeispanning geven.

Maurik.

J. M. v. O. — De door u waargenomen verschijnselen met Philips DVI lamp zouden in eersten aanleg wijzen op een onvoldoenden lekweerstand over den roostercondensator. Waar u daaromtrent echter reeds proeven heeft genomen en het toestel met SS-lamp goed werkt, achten we het waarschijnlijk, dat de fout zit in de DVI en dat deze eenigermate luchtlek is. Het is ons niet bekend, dat dit bij dit fabrikaat in de practijk voorkomt, maar het lijkt ons in dit geval het eenige. De fabriek zal dan zeker wel zoo coulant zijn, een andere lamp te verschaffen.

Kerkrade.

St. — Parallelschakeling moet geschieden volgens uw fig. I. Dan geven de 3 cellen samen 2 volt. In uw fig. II zijn 2 tegen elkaar in geschakelde cellen in serie gezet met een derde. Dat geeft ook 2 volt, maar daarbij worden 2 cellen ontladen en de derde (middelste) geladen.

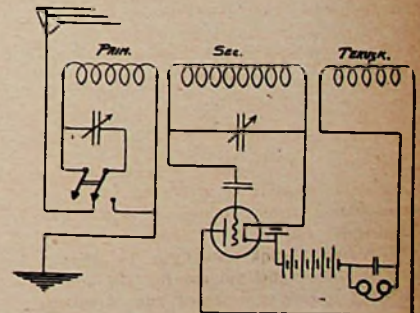
M. J. B. — Wij zijn het geheel met u eens, zooals u uit ons hoofdartikel in dit No. kan blijken. Dank dat u onze aandacht erop vestigde.

Gorredijk.

Ph. F. S. — De smoorspoelen in de bedoelde fig. 111 zijn bedoeld met open kern. De condensatoren over de smoorspoelen zijn niet bepaald noodig. Vochtaanslag op eboniet te voorkomen door indompeling in parafine zou het uitzicht bederven en de parafine springt op den duur toch weer er af. U kunt echter wél het eboniet met vloeibare parafine inwrijven.

Rhenen.

J. A. v. d. B. — In uw schema behoort bovenzijde sec. draaicind. aan spoelzijde van roosterc. bevestigd te worden. Verder dient

u, om goed effect te krijgen, een terugkoppelspoel aan te brengen. Wij drukken hierbij fig. 66 Draadloos Amateurstation af, dat u volledig kunt volgen.

Breda.

H. J. M. V. — De Philips miniwatt-dubbel-lamp is als detector zeer goed. Wij hebben nog niet ervaren, dat deze lampen achteruit zouden gaan en herstel noodig zouden hebben. Om de lamp op 2 volt te laten branden, is een gewone weerstand voldoende. De anode

spanning behoeft niet fijner dan met 4 volt aftakbaar te zijn. Uw accu is dan volkomen bruikbaar. Twee antennes parallel zullen elkaar het meest storen.

Deventer.

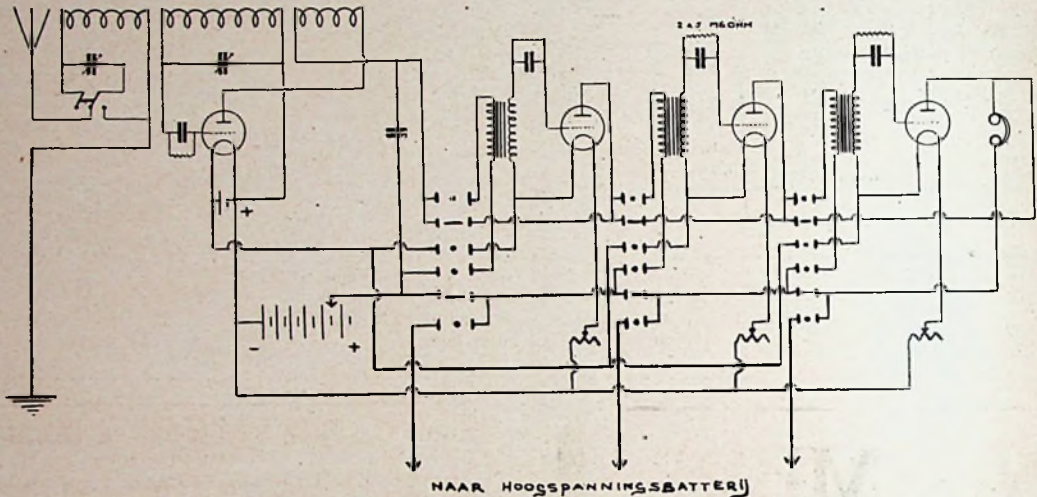
W. F. E. — Wanneer men eenigszins ingewikkelde verlangens heeft, komt men vanzelf ook tot eenigszins ingewikkelde schema's. U kon het u heel wat gemakkelijker maken door volgens onzen vaak herhaalden raad altemaal gelijke lampen te bezigen. Nu zit er

bevelen wij niet aan. Een schema als door u ontworpen kan zeer wel in één kast worden samengebouwd op één frontplaat, wanneer u het bouwt in de lengte zooals het is getekend en niet de lampen over een vierkante frontplaat verdeelt, wat te veel kruisingen geeft. Bij drie lampen laagfrequent heeft men toch al wel eens tegen gefluit te strijden.

F. L. — De wijze waarop auto-accu's worden in bedrijf gehouden is aangepast aan de behoeften van den auto-rijder, maar dat is

microfarad te bouwen, zullen bij gebruik van geparaffineerd papier als dielectricum ongeveer 750 blaadjes bladtin noodig zijn, die over 100 c.M.² tegenover elkaar liggen. Met dun papier komt men met minder bladtin uit, ook als men den condensator na opstapeling warm perst. Het is overigens een onderneming, die veel kans biedt op mislukking en voor een paar gulden koopt men zulk een cond.

H. Q. R. — Wanneer u met goede Ford-bobine-veeren op uw gelijkrichter steeds von-

Toestel met detectorlamp en 3 l. laagfrequent, alle met verschillend aftakbare plaatsspanning.

niets anders op dan het tweede schema op pag. 137 R. E. No. 12 van 20 Maart te volgen, waarbij natuurlijk uw niet-inductieve koppeling overigens behouden kan blijven en één lamp minder kan worden genomen. Het schema is voor een lamp minder eenvoudig genoeg te veranderen.

Den Haag.

E. H. B. B. — Het gefluit is het genereren van den kring gevormd door telefoon en blokcondensator, die bij u immers óók in den voorroosterkring staan!

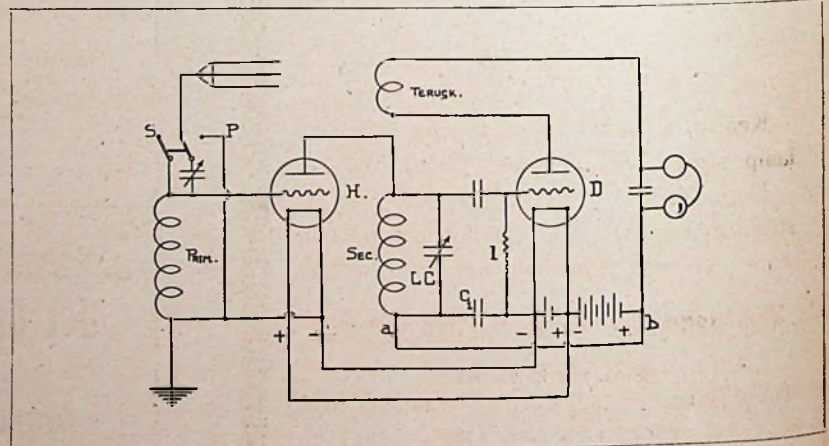
Schakelt u liever de telefoon in den plaatkring (zie ook Radio-Nieuws Augustus 1924). Voor telefonie zult u met een normalen ontvanger veel zekerder resultaten bereiken, dan op de door u gedachte wijze. De kans dat de lamp in twee frequenties gaat genereren is nml. heel groot. Tengevolge van de terugkoppeling wordt een trilling generereerd met frequentie bepaald door den afgestemden kring, maar tengevolge van de inwendige lampcapaciteit kan ook een trilling generereerd worden met een frequentie bepaald door de terugkoppelspoel!

K. R. D. — Uw schema is geheel in orde. Voor de laatste (derde) lamp laagfrequent bevelen wij intusschen aan, geen roostercond. te gebruiken, maar een E-lamp te bezigen met neg. roosterspanning en verhoogde plaatsspanning. Volgens het hierbij afgedrukte schema kan verhoogde plaatsspanning zonder moeite worden aangelegd (ofschoon in dat schema de neg. roosterspanning niet is opgenomen). De fijnregelcond. op sec. kring is uitstekend. Een cond. op de terugkoppelspoel

volstrekt niet de beste manier voor de accu's. Het auto-voorbeeld bewijst alleen, dat een accu het ook bij weinig zachtzinnige behandeling soms nog lang uithoudt. Oude auto-accu's hebben gewoonlijk verre van hun oorspronkelijke capaciteit.

W. B. — Uw schema deugt geheel niet. Wij drukken hierbij af fig. 108 Draadloos Amateurstation, dat u voor uw doel kunt na-

ken blijft, terwijl toch een goede Berkomanneet is gebruikt, heeft vermoedelijk het magneetspoeltje niet voldoende invloed en moet dit laatste meer windingen hebben. Overigens is het juist stellen der onderdelen ten opzichte van elkaar hoofdzak. Een adres voor transformatorfabriek kennen we niet. Een transformatorfabriek zal het wel niet leveren. Beschrijving namaak-Magnavox van den heer Middelraad is te vinden in Radio-Nieuws Juni

volgen. Het stond in R. E. No. 14. Om dubbel-roosterlampen te gebruiken, heeft u alleen de beide hulproosters dier lampen aan plaatsg. te leggen.

E. H. G. — Ten einde een cond. van 1

en Sept. 1922. Voor leden N. V. V. R. verkrijgbaar uit de bibliotheek.

C. A. H. — De programma's van Radiola ontvangen we van de onderneming zelve. Later aangebrachte wijzigingen kunnen we

titteraard niet vermelden. Radiola zegt van elk stuk: „Vous allez entendre" (volgt naam van volgend No.). Gillen eener lamp in een versterker is geen microfonisch effect, maar meestal een gevolg van montagefouten. Microfonisch effect is het klokachtig geluid bij stooten aan de tafel. Voor de korte-golf Engelsche telefonie spoelen 25, 50, 75 (of extra terugk. spoeltje).

Vlaardingen.

C. A. v. d. W. — U zoudt kunnen probeeren of aarden van den nulleider van het elektrische licht door tusschenschakeling van een degelijken condensator soms helpt.

Primaire en second. condensatoren kunnen 0,001 m.f. zijn; roostercondensator 0,00025 m.f. en blokcond. 0,002 à 0,005 m.f.

De prim. condensator kan ook in de aardleiding geplaatst worden.

In sommige schema's is plaatsing van den lekweerstand tusschen + accu en rooster gewenscht.

Heerlen.

M. J. v. D. Uw schema heeft het nadeel dat bij luisteren met 1 en 2 lampen de tele-

foon altijd parallel op een transformatorwikkeling staat.

Bussum.

H. J. M. O. — De plaatsspanning der S. S. lamp kan ongeveer 30 volt zijn.

Walsoorden.

J. v. B. — Het door u bedoelde station zal inderdaad Madrid geweest zijn.

Utrecht.

A. de R. — Zooals uit de gepubliceerde artikelen blijkt, bestaat tegen tramstoringen geen afdoend middel, tenzij de tramdirectie daartoe maatregelen neemt.

Kijkduin.

J. M. M. — De BVI neemt 0.15 A. bij 1.6 volt en heeft dus bij de dan aangenomen temperatuur een weerstand van 10.6 Ohm. Bij 2 volt neemt de lamp 0.17 A. en heeft dan een weerstand van bijna 12 Ohm. Een stroom van 0.1 A. neemt de lamp bij 1 volt;

zij bezit dan 10 Ohm weerstand; uw hitte-draad-ampèremeter zou dus eveneens 10 Ohm weerstand moeten hebben, wat erg veel lijkt. Wij vermoeden eerder, dat de hitte-draadmeter in het bereik van 0.1 A. nog niet juist wijst.

Wat de fout kan zijn in de S. S. lamp, die plotseling geen geluid meer geeft, is raadselachtig. Wij vreezen een luchttek.

Velp.

W. J. T. T. — Tegen tramstoringen bestaat geen afdoende remedie. Zie R. E. Nos. 32 en 35.

NIMMER!

is er een luidspreekende telefoon binnen Nederland gebracht die de **Sterling** zelfs maar nabij komt in zuivere vervormingslooze weergave der draadlooze muziek.

Het critisch oor van den musicus ontdekt geen fout. De „Baby" Sterling geeft een buitengewone geluidsterkte in verhouding tot zijn afmetingen.

PRIJS f 36.-.

Keurig „**DOME**" type elegant Schemerlamp model van gevlamd Brons f 62.50.

De „**DOME**" luidspreker is geen instrument: het is een elegant meubelstuk voor den man, (vrouw) van fijnen smaak.

**Nederlandsche Seintoestellen Fabrik
HILVERSUM.**

Telegramadres: „**SIGNAL**". — Telefoon 1821.

Adres voor Ned. Indië:

**De N. T. M. „Radio Holland"
Tandjong Priok.**

ALLE „NUTMEG" ONDERDEELEN

uit voorraad leverbaar.

GEILL. PRIJSCOURANT GRATIS. HANDEL RABAT.

Hellesens Anode-Batterijen. Varta Accu's.
Philip's Lampen en Gelijkrichters.

A. F. M. HAZELZET, Steiger 9, Tel. 3114, ROTTERDAM.
OPGERICHT 1890.

Voor Radio-litteratuur vraagt onze nieuwe uitgebreide Catalogus. Pas verschenen: De Tweede herziene en vermeerderde druk van de Leiddraad voor het zelfvervaardigen van Draadlooze Toestellen, door Ir. M. POLAK . . . f 1.75.

„Ontvang- en Zendschema's voor den Radio Amateur" door Ir. M. POLAK f 1.75.

Overal bij den boekhandel verkrijgbaar of na inzending van postwissel bij den

**Techn. Boekh. Ned. Persbureau Radio
KEIZERSGRACHT 562, AMSTERDAM.**

NIEUW: Wireless World Directory of Experimental Transmitting Stations & Regular Transmissions."

Een onmisbare Gids voor den luisteraar en experimenteerder. Prijs f 0.75 franco. Bevat 40 pagina's met zendstations in volgorde van de seintijden alsook in volgorde van de golf lengten.

VERSCHEENEN:

De **ZESDE**, belangrijk uitgebreide, **DRUK** van

Het Draadloos Amateurstation
door J. CORVER.

In dezen nieuwen druk is de **BROCHURE**

Ontvangst van Korte Golven

opgenomen.

PRIJS: ingenaaid f 3.75, gebonden f 5.—.

Het werk is alom bij den Boekhandel verkrijgbaar en wordt na inzending van het bedrag franco toegezonden door den Uitgever N. Veenstra (Uitgevers-Maatschappij „s-Gravenhage"), Laan van Meerdervoort 30 te 's-Gravenhage.

Rolluik-ontvanger Type D B 4

(Detector met 1 × hoog- en 2 × laagfrequentversterking).

SUPERIEURE montage onder persoonlijk toezicht van den vinder van het

SUPERIEURE schema-Wetterauw met gebruikmaking van SUPERIEURE onderdeelen waarborgt een SUPERIEURE ontvangst.

Vraagt geïllustreerde prijslijst.

N.V. Groningsche Electriciteits Mij. „GEMA”

Dir. J. GROENWOLD.

Afd. „RADIO” GRONINGEN.

Vertegenwoordigers voor „Brown”, „General-Radio”, „Détha”, „Exide”, „Hellesens”, enz.

Verbeterd Uwe ontvangst door gebruik van onze

PURE INDUCTANCES.

Voorkomen energie-verlies door dielectrische absorptie door afwezigheid van isoleerend materiaal in het magnetisch veld door bijzondere wikkeling en door gebruik van speciaal bindmiddel.

Bijzonder doeltreffend bij primair-ontvangers.

MEETBEREIK VAN EEN COMPLEET STEL (6 STUKS): 100—2700 METER MET .001 CONDENSATOR.

		Gemoot.	Ongemoot.
P 201,	25 windingen	£ 1.60	f 1.10
P 202,	35 "	" 1.75	" 1.25
P 203,	50 "	" 2.—	" 1.50
P 204,	75 "	" 2.30	" 1.80
P 205,	100 "	" 2.75	" 2.25
P 206,	150 "	" 3.30	" 2.80
P 225,	86 "	"	" 2.50
RSP REINARTZ COIL met diverse schema's		"	" 5.25

TECHNISCH HANDELSBUREAU DE WIT, SADÉE & Co., DEN HAAG.
182, DE CARPENTIERSTRAAT. TEL. 71717.

Radio Inrichting L. KLEINGELD

Meent 8a-b ROTTERDAM Tel. 2590

EXTRA VOORDEELIGE AANBIEDING.

NUTMEG POTENTIOMETER speciaal voor negatieve roosterspanning; geeft enorme geluidsversterking. W 340 — 450 Ohm f 2.75.

Reparaties aan Luidsprekers, Telefoons en Toestellen.

Laad- en Reparatie-Inrichting van Accumulatoren.

HANDEL RABAT.

N.V. VAN DEN BERG & Co's METAALHANDEL

Prins Hendrikkade 162-164 -- AMSTERDAM.

„GECOPHONE” COMPLETE ONTVANGTOESTELLEN

in verschillende uitvoeringen, voor alle golf lengten.
Fraaie afwerking, eenvoudige bediening.

„NUTMEG” RADIO ONDERDEELEN

waarin een groote sorteering wordt nagehouden.

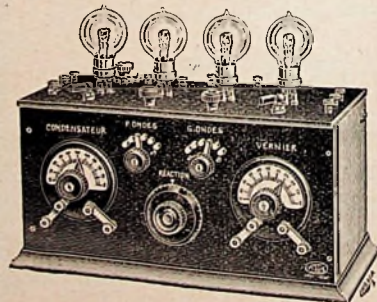
Bezoekt onze STAND No. 4

op de I. R. T. A.

Gebouw Bellevue, Amsterdam,
van 2—9 September a.s.

STAND 40. I. R. T. A. Amsterdam.

ZEGUERS **RADIOZET** MAASTRICHT

„EUROPE II” toestel.

Model 1924/25.

Vraagt Prijscourant.

WISSELSTROOMTHEORIE

door Dr. Ir. N. KOOMANS.

Prijs f 3.50.

Alom bij den Boekhandel verkrijgbaar en tegen inzending van het bedrag bij den Uitgever N. VEENSTRA, Laan van Meerdervoort 30, te 's-Gravenhage.

*Dubbel
voordeel!*

"Lage
anode-
spanning.."

"Kleine
gloeidraad
energie.."

PHILIPS *Miniwatt*
dubbelrooster.lamp (Tetrode)

De Philips' Miniwatt-Dubbelrooster-
lamp geeft een aanzienlijke vereen-
voudiging en besparing voor den
radio-amateur. Door het lage gloeidraad-
verbruik is het mogelijk van dezelfde
accu veel en veel meer genoegen te
hebben dan voorheen. De lage anode-
spanning voor de Philips' Miniwatt-
Dubbelroosterlamp wordt verkregen
met slechts één of meer droge zak-
lantaarn-batterijen.

GRAADBogen voor CONDENSATOREN. GLOEIDRAADWEERSTANDEN
enz. RADIONAAMPLAATJES. SPOELBANDEN van wit-zwart of Transparant-
Celluloid, alles met ingebrande Letters, Teksten of Cijfers. Voor den amateur, welke
nu eens een TIP-TOP FRONTPLAAT wenst. branden wij de teksten of graad-
bogen ook direct in het eboniet met witte letters, desgewenst met bijlevering van
eboniet volgens opgaaf, gezaagd en geboord. De prijzen variëren van 17.50—1 14.50
per complete frontplaat. Ter bewerking van het eboniet mogen geen toestelonder-
delen aan de frontplaat bevestigd zijn.

Platen Celluloid 60 x 135 cM. — Vloeibare celluloid à 50 gram.

Complete zending materiaal voor Luidsprekerhoorn f 3.50.

Vraagt s.v.p. gratis prijsblad.

ELANDSGRACHT 12
Telefoon 44238

Vraagt

ALVORENS UW TOESTEL

te bouwen of eenige verandering daarin aan te brengen
onze nieuw uitgekomen prijscourant.

Radio Technisch Bureau HERM. VERSEVELDT

HUGO DE GROOTSTRAAT 98-100
DEN HAAG.

Zoo juist ontvangen

„Amplion” luidspreker 2000 Ohm f 20.—

Depôt { „Hellesens” anode batterijen.
 { „Dominit” accumulatoren.

Uitgave van N. VEENSTRA te 's-Gravenhage.

**VRAGEN EN ANTWOORDEN OVER
RADIOTELEGRAFIE (Techniek)**

door G. EMMERIK.

PRIJS f 2.50.

Alom bij den Boekhandel verkrijgbaar en tegen Inzending van het bedrag bij den
Uitgever, LAAN VAN MEERDERVOORT 30 te 's-GRAVENHAGE.

Een TRILLER-gelijkrichter is ONBETROUWBAAR,

wanneer de triller afgestemd is op de frequentie van den wissel-
stroom, niettegenstaande alle theoretische beschouwingen daar-
omtrent.

De SOULIER Gelijkrichter heeft een **veerend** contact, dat geheel
onafhankelijk van het aantal perioden werkt, zelfs al schommelt
dit gedurende de werking van 25 tot 100 / sec.

De SOULIER is door deze eigenschap eenig in zijn soort en
heeft hieraan zijn goede reputatie te danken.

Alleen wanneer men van dit feit op de hoogte is, kan men zich
voorstellen waarom de SOULIER, in tegenstelling met alle z.g.
„trillers”, zoo **eenvoudig, voordelig en betrouwbaar** is.

De SOULIER wordt vervaardigd in 12 typen, voor verschillende
spanningen en in diverse uitvoeringen, waaromtrent gaarne nadere
inlichtingen worden verstrekt door het

Technisch Handelskantoor E. E. VAN KEKEM - UTRECHT
BILTSTRAAT 20 — Tel. 289.

RADION

HET IDEALE FRONTPLATEN-MATERIAAL.

„RADION” frontplaten kunnen direct uit
voorraad worden geleverd in verschillende
afmetingen, zuiver op maat geslepen, zoo-
wel in „ZWART” als in „MAHONIE”.

Dit materiaal (fabrikaat American Hard
Rubber Co. New-York) bezit voortreffelijke
eigenschappen en is in ieder opzicht verre
te verkiezen boven gewoon eboniet.

VRAAGT OFFERTE.

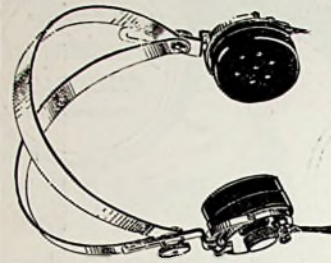
A. A. POSTHUMUS

Tromplaan 32, BAARN.

„SECANODE“
„ANODE BATTERIJ“ MET WISSELSTROOMVOEDING.
 Verkrijgbaar voor 110 of 220 Volt wisselstroom.
 Levert: een continu variable anodespanning tot 120 Volt bij ca. 10 mA.
 Prijs f 56.—. **HANDELAAREN GEBRUIKELIJKE KORTING.**
Handelsmij. VAN SETERS & Co.
 Nassau Ouwkerkstraat 3, DEN HAAG.

SMITH & HOOGHOUDT
 KEIZERSGRACHT 6, TEL: 34163, AMSTERDAM.
BROWN

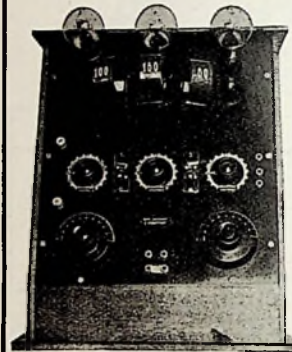
TELEFOON
 Type „A“
 met verstelbare con-
 nische aluminium
 membraan.
 Prijs compleet met
 snoer
 2 × 2000 Ohm
 f 39.—.
 2 × 4000 Ohm
 f 42.—.

Bezoekt onzen stand op de I. R. T. A. Nos. 41 & 42.

Bezoekt stand 13
I. R. T. A. AMSTERDAM
2—9 September
JEAN H. LEENDERS
STEYL-TEGELEN

RADIO TECHNISCH BUREAU „BROADCAST“
 DOUZASTRAAT 34 **DEN HAAG.**

Tijdelijke Prijsverlaging!

Gedurende de
ZOMERMAANDEN
 bedraagt de prijs onzer speciale
 telefonieontvanger „RD 3 Su-
 perieur“ met inbegrip van 3
 Philips of SFR Lampen, 1 stel
 gemont. Spoelen, 1 „Seibt“
 Telefoon 2 × 2000 Ohm (1
 Seibt of Amplion Luidspre-
 ker), 1 „Varta“ Accumulator
 54 Ampère Uren, 1 „Titania
 Anode“ 90 Volt
f 175.—.

Gefillustreerde prijscourant
 gratis op aanvraag.

RADIO
 IMPORT. EXPORT.
HET ADRES VOOR DEN HANDEL.
 VRAAGT EENS ONZE PRIJZEN EN CONDITIES.
Technisch Ingenieurs Bureau v.h. J. en G. SLIGT
ENSCHEDÉ.

I. R. T. A—1924 AMSTERDAM.
 Bezoekt **STAND 22** en maakt kennis met Onze
 welbekende
Standaard Ontvangtoestellen Type 0.3-0.4-0.5.
Fa. RIDDERHOF & VAN DIJK.
TEL. 345. — BOTHADWARSLAAN 37-39. — ZEIST.

Bijdragen voor de Kurhaus-Concerten te zenden
 aan de N.V. „NED. RADIO-INDUSTRIE“
 BEUKSTRAAT 10 — DEN HAAG.

Wat de Luisteraars van P.C.G.G. zeggen!

Kunt gij niet in dit koor meezingen?
 Meldt het ons!
 Kunt gij het wel, schrijf het dan op een postwissel.

de Heer F. H. SHARMAN te OBERSCHMITTEN (Ober-Hessen (dato 6/8 '24):

Last night August 5th I heard your broadcasting station. The programme consisted of dancs music (at 10.35 p. m.); sounded like the savvy Bands from London. The strength of the transmission was very good. The receiving apparatus consisted op 1 H.F., crystal detector and 1 L.F.

De Heer W. J. CRAMPTON, M. Inst. E. E. te WEYBRIDGE (Engeland) dato 5 Aug.:

You must have been using the whole of the Hague power on Sunday. Never heard you so loud. I was sitting at Tea in the Dining Room and heard every word from the Hall very clear, and much stronger than usual, in fact as loud as London.... During the afternoon the Bath Hotel concert was very good indeed.

De Heer J. J. MONCHEN te BRUSSEL dato 9 Aug.

Bij dezen kan ik u melden dat de Kurhaus-concerten hier in Brussel op uw ontvanger type Deka met twee lamps laagfrequent versterker type L. F. B. zeer goed overkomen. Ze zijn op de magnavox door twee kamers goed hoorbaar.